

Dr. Ramaseter Róbert
I. Disztér 2. Ilc. 8.
Budapest

Ára 5 lej

UJ KELET

ZSIDÓPOLITIKAINAPILAP

1150 Lej
Negyedévre — 600 "
Egy hónapra — 320 "
110 "

X. évfolyam ♦ 139. szám

1929 Junius 23 Vasárnap

* 5689 év Sziván 15 *

Kolozsváron hirdetések a

Rudolf Mosse S. A.
Str. Reg. Maria No. 33. Tel. 4-13

és a

LLOYD EXPRESS
Str. Gelu No. 20. Telefon 14-55

hirdetési irodák vesznek fel

Amiért Macdonald tengerre száll

Az a rövid sajtóközlemény, melyet az angol miniszterelnök és az amerikai nagykövetség forrasi találkozásáról adtak ki, határozott és világos célu lépést jelent az új munkáskabinet kormányzásának kezdetén. MacDonald, miként az ókorban Jazon az aranygyapjuért, tengerre fog szállni, hogy elhozza a világnak a várva-várt leszerelési kérdés megoldását és nem kétséges, hogyha az ut eredménye csak MacDonald jóhiszeműségétől függne, az új aranygyapjut el is hozná Európa népeinek. A világpolitika eseményei azonban eddig azt mutatták, hogy a leghatalmasabb államok miniszterelnökeinek bármely magasfokú idealizmusa sem elég ahhoz, hogy a szárazföldi és tengeri leszerelés kérdését, ami egyértelmű volna a militarizmus teljes megdöntésével, gyökeres megoldás végleg levegyék a nemzetközi konferenciák napirendjéről. A multhoz képest mindenestre nagy haladás, hogy a fegyverkezési verseny mellett, amely most is súlyosan terheli az államok költségvetését, a leszerelés is a nemzetközi politika akutt problémája lett.

Mikor a versaillesi békét megkötötték és Németországot leszerelésre kényszerítették, azzal igyekeztek enyhíteni ezt az egyoldalú ítéletet, hogy ígéretet tettek magában a békeszerződés szövegében, miszerint Versailles csak a kezdeté egy általános fegyverkezési korlátozásnak, amely az összes államokat érinteni fogja. Ugyanakkor ezt a feladatot a népszövetségre bízták. Ma azonban minden népszövetségi akció ellenére is Franciaország erősebb katonai hatalom mint volt a világháború előtt. Franciaország katonai hegemoniája a kontinensen kétségbevonhatatlan tény s a katonailag hozzácsatlakozott kisantant államok és Lengyelország roppant katonai nyomás alatt tartják a körülzárt és lefegyverzett Középeurópát.

A szárazföldi hadseregek és fegyverkezés ügye azonban kontinentális kérdés, s a világpolitikában csak másodrendű jelentőségű. Az elsőseg a tengeri hadsereg s a tengeren az amerikai-angol-szász hegemonia korát éljük. Japán, Franciaország és Olaszország itt másodrendű hatalmak. A tengeri fegyverkezés korlátozása Amerikából indult ki s az 1921-22-iki washingtoni konferencia szabályozták a tengeri hatalmak flottaépítési programját. Megállapították, mily arányban építhetik hadihajóikat s ez az arány az Egyesült Államok és Anglia javára a legkedvezőbb. Az azóta tartott leszerelési konferenciák sikertelenek voltak s csak arra jöttek, hogy a nagy hatalmak egymás iránti bizalmatlanságát s az őszinteség és megértés teljes hiányát állapíthassuk meg.

Ha ezek a főpolitikusok olyan jóindulatu készséget mutattak volna, mint amilyen most MacDonald és Dawes, az új amerikai nagykövetség hangoztatnak, akkor a leszerelést a régi königsbergi böles, Kant Immanuel szava szerint már elintézhették volna. Meg kellett volna szüntetniök az állandó hadsereget, ami az egyedüli komoly és végleges elintézésé ennek a problémának. S

na népszavazást. — őszintén és szabadon megnyilatkozót — tartanának az érdekelt államokban, alig lehetné kétséges a világháborút még mindig súlyosan érző tömegek magatartása. A felelős vezetők azonban az összes eddigi konferenciákon ugynevezett technikai kérdések sáncai mögé bujtak s a szakértőkre és tanácsadókra hártották át minden esetben a lefegyverkezés keresztülvihetlenségének ódiáját.

Az angol munkáspárt s Anglia miniszterelnöke most végre új fordulatot akarnak kikényszeríteni a leszerelés kérdésében. Ezért volt MacDonald egyik első lépése, hogy amerikai látogatását a leszerelés kérdésében hírül adja a világ demokráciájának. Azon a jóindulaton és tiszta szándékon kívül azonban, mely az Anglia felelős tényezőit eltöltő humanitás szellemének megnyilatkozása, két jelentős körülmény is szerepel elhatározásukban. Az egyik a

pénzügyi helyzet. A hadsereg fenntartása minden állam részére igen költséges biztosítási díj fennmaradásának biztosítására. Az egyes költségvetések évről-évre nagyobb összeget szánnak hadügyi célokra s az adóterhek izezően emelkednek. A mind jobban érvényesülő szociális reformok s a munkanélküliség kérdése azonban oly nagy részt kérnek az államok költségvetési politikájában, hogy ez elől a nyomás elől lehetetlen ma már kitérni és szükségképen el kell következnie annak az időnek, amikor a szociális terhek már csak a hadügyi költségek leszorításával lesznek biztosíthatók.

A másik körülmény a munka mind erősebb térfoglalása a tőkével szemben. A modern imperialista-kapitalizmus elválaszthatatlan a militarizmustól. A modern gazdasági életben azonban — s ez épen Angliában látható elsősorban — a munkának és a munkásoknak szociális terhei mind egységesebb frontot alantalanak ki a tőke ridog profitra néző

törökvéseivel szemben és a világgazdaság mind egységesebb organizációba való tömörülése kiegyenlítést fog hozni a munka és a tőke harcában. A leszerelési kérdések tárgyalásánál tehát nem elég a jóindulat és a jóakarát. Minden azon mulik, hogy a gazdasági tények és ésszerűségek ereje erősebb lesz-e, mint a kapitalista velleitáru világhatalmak hatalmi éhsége és katonai becsülványa. Nem az idealizmus, de a józan gazdasági kalkulációk fogják győzelemre viszi a lefegyverzés eszméjét.

Nem kétséges, hogy ha Mac Donald nemcsak katonai technikai szakértőt, de a munkáspárt gazdasági és pénzügyi szakembereit is magával viszi amerikai útjára, többet fog elérni a leszerelés kérdésében, mint amennyit az eddigi konferenciák végeztek, amelyeken a versaillesi szerződést dikló Franciaország katonai szakértőinek szava erősebb volt, mint a világgazdaság legkiválóbb képviselőinek józan érvelése.

Ligetü Sándor.

Stresemann minisztertanácson számolt be madridi és párisi tárgyalásainak eredményéről

A világháborúból visszamaradt függő kérdések gyors likvidálásához ragaszkodik a német külügyminiszter

Berlin, június 22. A birodalmi minisztertanács tegnap ülést tartott, amelyen a pillanatnyilag betegeskedő Hermann Müller Franken kancellár helyett Stresemann külügyminiszter elnököt, Stresemann tájékoztatta a kormány tagjait a madridi népszövetségi tanácsülés döntéseiről, valamint azokról a tárgya-

lásokról, melyeket Párisban francia kormányférfiakkal folytatott.

A minisztertanács határozatban kimondotta, hogy kész a kormányok értekezletének alapjául elfogadni a párisi szakértői konferencia által aláírt javaslatokat, de ugyanakkor kifejezésre juttatja azt, hogy súlyt helyez a vi-

lágháborúból visszamaradt függő kérdések gyors likvidálására is.

Páris, június 22. A diplomaták továbbfolytatják a politikai konferencia előkészítését. Tegnap az angol és japán nagykövettek megbízottai folytattak ebben a kérdésben eszmecsereit.

Negatív eredménnyel végződtek az optánsper bécsi tárgyalásai is

Bécs, június 22. Ma délután fél ket órakor a román-magyar optánsper bécsi tárgyalásai befejeződtek. A zárótárgyalások ma délelőtt 10 órától megszakítás nélkül folytak. A két delegáció a tárgyalások után közös közleményt adott ki, amelyben egyöntetűen kijelentik, hogy a bécsi értekezlet tárgyalási anyagát lezártak tekintik s egyben megállapítják, hogy ha a teljes megegyezés nem is

jöhett volna, ezek a tárgyalások mégis közelebb hozták a megértéshez a feleket. Nem látszik kizártnak, hogy ez a megegyezés rövidesen létre is fog jönni. Ugy a román, mint a magyar delegációk szükségesnek tartják, hogy a tárgyalások anyagával kormányaikhoz forduljanak további instrukciók átvétele végett. Szükségesnek vélik azt is leszögezni,

hogy a tárgyalások eddigi anyagát a Népszövetség titkárságához kellene felterjeszteni, hogy az próbálja meg a végleges kiegyenlítést a két álláspont között.

A két ország delegátusai a további magatartást illető döntés érdekében haladéktalanul kormányaikhoz utaznak vissza s így valószínűleg még mai nap folyamán elhagyják Bécsset.

„A népszövetségi tanács képtelen a kisebbségi kérdésben objektív ítéletre“

A „Journal de Geneve“ cikke a népszövetségi kisebbségi vitáról

Genf, június 22. A Journal de Geneve cikke közöl főszerkesztőjének, William Martinnak tollából a népszövetségi kisebbségi vitával kapcsolatban. A publicista szerint a kérdés felvetésére helytelenül választották meg az időt. Már tavaly tudhatták az illetékesek, hogy az új angol parlamenti választásokat májusban megtartják s úgy kellett volna rendezni a dolgot, hogy a választások eredményének bevárásával az

új kormány is hallathassa szavát ebben a kérdésben.

William Martin megállapítani kívánja, hogy elhibázott dolog az is, hogy a kisebbségi kérdés belesodródott abba a tárgyalási komplexumba, amely a volt szövetséges hatalmakat Németországgal köti össze. A Journal de Geneve főszerkesztőjének az a véleménye, hogy leghelyesebb lenne, ha a kisebbsé-

gi kérdés egész komplexumát, amely a népszövetségi politikusok számára amugy is megoldhatatlan problémákat rejt magában, a hágai állandó nemzetközi bíróság elé utalnák. Az elvi kérdéseket ez a bíróság volna hivatott eldönteni annál is inkább, mert a Népszövetség tanácsa, mint politikusokból álló testület objektív ítélethozatalra képtelen.

Trotzkij beutazása ellen döntött az angol minisztertanács?

Négy óra hosszat tartott a miniszteri értekezlet. Az angol kormány Londont ajánlja a diplomáciai konferencia színhelyül. Londonba érkezik az uralkodó-család

London, június 22. A minisztertanács a késő esti órákban ért véget. A kormánytagjai megválasztották a trónbeszéd szövegét, az orosz kapcsolat felvétele előkészítésének kérdését, majd az egyes reszortminiszterek beszámoltak a minisztériumok átvétel utáni tapasztalataikról. Foglalkozott a minisztertanács Trotzkij beutazási engedélyének kérdésével is, de a hozott határozatot még nem hozták nyilvánosságra.

London, június 22. A minisztertanács több mint négy óra hosszat tartott. A Daily Chronicle és Daily Express beavart helyről úgy értesült, hogy a kabinet tagjainak többsége Trotzkij beutazási engedélye ellen foglalt állást.

London, június 22. A Daily Telegraph közlése szerint az angol kormány Londont javasolja az érdektel hatalmaknak a politikai konferencia színhelyül, mert a konferencián Macdonald személyesen részt ohajtana venni, viszont amerikai útja előtt nem hagyhatja ellendői miatt Angliát. Amennyiben a várakozás ellenére az öt másik érdektel hatalom kormányai semleges államban kívánják megrendezni a konferenciát, ez esetre Anglia részéről Snowden kincstári államtitkár és Henderson külügyminiszter jelennek meg.

A déli lapok közlése szerint a kormány a tegnapi minisztertanácson arra az álláspontra helyezkedett a Jung-ter-

vezettel szemben, hogy hajlandó azt elfogadni, noha annak bizonyos részeivel nem ért teljesen egyet.

London, június 22. A király és a királyné július elsején egy heti tartózkodásra a fővárosba érkeznek. Kensingtonban az uralkodó pár az udvari gépkocsiból diszhintóba ül át, hogy a lakosoknak alkalmat adjanak a király üdvözlésére.

Július hetedikén a Westminster apát-ságban hálaadó istentisztelet lesz, melynek azonban a király kifejezett kívánságára, nem lesz semmi hivatalos jellege. Az istentiszteleten imákat mondanak az uralkodó feiéjéért. A hálaadó istentiszteleten megjelenik az uralkodó-pár is.

Négy delegátusa lesz Erdélynek a XVI. cionista világkongresszuson

A Központi Választási Bizottság utasításai a delegátusválasztások technikai lebonyolítására

Az idei szeptemberi, bár természetszerűleg jobb eredménnyel zárult, mint a nem kongresszusi években, távolról sem mondható kielégítőnek és különösen a nagyobb zsidó centrumok azok, ahol az akciót csak részben, rendszertelenül és nem elég lelkiismeretesen bonyolították le. Ennek ellenére a tavalyi és ezévi szeptemberi eredmény alapján Erdély és Bánát zsidósága négy delegátust küldhet a XVI. cionista világkongresszusra. Az előző kongresszuson tudvalevőleg öt delegátus képviselte Erdély és Bánát zsidóságát.

A június 30-ra kitűzött kongresszusi választásokkal kapcsolatban az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség Központi Választási Bizottsága ezúton hozza tudomására — részben ismételt — a helyi választási bizottságoknak azokat a főbb választási rendelkezéseket, amelyek pontos betartását a Világszervezet alkotmánya megköveteli és amelyek figyelmen kívül hagyása az egész választási eredményt veszélyezteti:

1. A választás helyét és pontos idejét a helyi választási bizottság (rövidítve HVB) köteles legalább 3 nappal előbb szokásos helyi módon a választók tudomására hozni.
2. A választás titkos. A választási hely területén belül semmiféle propaganda nem üzhető és sékelek eladása is tilos.
3. Minden cionista, aki 5689. évre szülő sékelét megváltotta és 18. életévét betöltötte, szavazati joggal bír. A szavazó köteles magát az idej, Erdélyben megváltott sékellel igazolni, amikor a választási helyiségre lép. A választási elnököknek, de a bizottság akármelyik tagjának is joga van kétes esetekben

a szavazót úgy a személyazonosság tekintetében, mint arra vonatkozólag igazolhatni, hogy a 18. életévét betöltötte-e. Külföldi sékellel nem lehet szavazni.

4. Mialatt az igazolt sékelfizető leadja szavazatát, a HVB jegyzője bevezeti az illető nevét a szavazati sékelfizetői lajstromába, amelyet a KVB már megküldött az összes választási helyeknek. Ezt a lajstromot csatolni kell a választási jegyzőkönyvekhez.

Ha nem a választási helyen lakó sékelfizető jelentkezik szavazásra, annak neve mellé a lajstromban oda kell írni a pontos lakcímét és a sékel számát is. A szavazó a maga szavazólapját nem az urnába helyezi, hanem a sékelnyugtájjal együtt beküldi a KVB-nak.

5. Ha valamely önálló listával szereplő pártnak a HVB-ban nincs képviselője, igazolt bizalmi emberei jelen lehetnek a választási helyiségben. Más ember, mint a HVB tagjai, a bizalmi férfiak (legfeljebb kettő minden párttól) és az épen szavazó öt sékelfizetőn kívül a választási helyiségben nem tartózkodhat.

6. A választások meg nem szakíthatók. A szavazás lezárását a HVB elrendelheti, ha vagy az összes szavazásra jogosultak már megjelentek az urna előtt, vagy pedig ha a legutóbbi szavazó óta egy teljes óra eltelt anélkül, hogy újabb szavazó jelentkezett volna.

7. A szavazás a KVB által északküldendő egységes szavazólapokkal történik. A választási bizottság elnöke köteles minden jogosult szavazónak annyi szavazólapot, lehetőleg lepeesételve, átadni, ahány lista a választáson indulni fog.

A szavazónak nincs joga a listán sem javítani, sem beírni, sem kihuzni, mert ezáltal szavazatát érvényteleníti.

A szavazás úgy történik, hogy a választó a neki átnyújtott listák közül az egyiket, amelyikre szavazni kíván, négyrészt úgy hajtja össze, hogy a szavazati titkossága kétségenfelüli legyen és ezt a szavazólapot helyezi az urnába, miközben a sékelnyugtáját a bizottság lepeesételi, vagy más módon megjelöli, hogy már szavazott.

Egy szavazó csak egy szavazólapot helyezhet el az urnában, a fel nem használt szavazólapokat pedig úgy köteles megsemmisíteni, hogy azokból senki meg ne állapíthassa, hova szavazott.

8. A szavazás befejezése után a HVB felnyitja az urnát, vagy urnákat és a nyilvánosság előtt azonnal megkezdi a szavazatok összeszámolását, valamint a szabálytalan szavazatok megsemmisítését. Vitás esetekben a HVB szótöbbséggel dönt.

A választási eredmény megismerése után a HVB haladéktalanul megszerkeszti a választási jegyzőkönyvet, amelynek minden egyes rovatát a legnagyobb gondalal kell kitölteni. A londoni Exekutive által kibocsátott (rózsaszínű) jegyzőkönyvformulának, amelyet a KVB már mindenüvé elküldött, csak a hátlapján levő rovatát tölti ki a HVB, míg az előlő oldalán levő hat rovat kitöltése a KVB feladata és joga. Ugyanígy kell kitölteni a három másolatú jegyzőkönyvet is, amelyből egy példány a többi választási okmánnyal, ha ilyenek vannak, valamint a szavazólapokkal együtt a HVB elnökénél marad felelősség mellett való megőrzés végett, míg a másik két másolatot az eredetivel együtt azonnal ajánlott, de lehetőleg expresszajánlott levélben be kell küldeni a KVB-nak, Cluj, str. Baron L. Pop 10, miután azokat a HVB összes tagjai aláírták. A július 5-én délután 6 óráig be nem érkezett választási jegyzőkönyvet a KVB nem fogja figyelembe venni.

9. A delegátusválasztások végeredményét a KVB az Új Keletben fogja közzéadni az összes helyi jegyzőkönyvek és eredmények beérkezése, illetve felülbírlása után.

Az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség Központi Választási Bizottsága.

Csunya fogkő

eltorzítja a legszebb arcot. Kelletlen szájszag viselkedés. Mindkét szépséghibát alaposan el lehet tüntetni a pompás, údíró Chlorodont-fogpaszta esetleg más egyszerű használatával. A fogak rövid használat után gyönyörű életérintésben ragyognak, különösen ha a tisztításhoz a külön erre a célra készített fogazatos sőtétű Chlorodont-fogkefével használjuk. A fogak közt azorult rothadó ételmaradékok, amelyek a kellemetlen szájszagot okozzák, ezzel a fogkefével alaposan eltávolíthatók. Tegyen kísérletet egy tubus fogpasztával. Chlorodont-fogpaszta, -fogkefe és -szájvíz mindenütt kapható. Csak kék-fehér-zöld színű csomagolásban és „Chlorodont” felirattal valódi.

Hirneves orvosok

által ajánlott csodás hatással bíró gyógyiszap,

különösen köszvény, reuma, idegsokk ismétlődő áldása. Házilag alkalmazható. Kapható:

Bernát gyógyiszapfőrdő Marghita jud. Bihar.

Prospektus ingyen. Fürdőutalajdonosoknak nagy kedvezmény.

Mégis legjobb a „MIRA” légyfogó.

Benger-féle

FÜRDŐRUHÁK

minden jobb részletben kaphatók

A női

GBL

Selyem-hazionyák

mindigben utóféltelenül

GBL „Edelweiss”	Lei 400
GBL „Elite”	„ 350
GBL „Diamant”	„ 310
GBL „Dollars”	„ 170

Képe mindenütt csak egyféle, edesedő — az jeggyel ellátott — hazionyák és meg fog győződni arról, hogy a jó mindig a legolcsóbb.

Utóféltelenül minden utóféltelenül

Napi

A június meg, ami

(Bucuresti-Bul) Kelet tudósítójának háza a napokban niai államvasúti szülő törvényjavasoló megválasztásával már egyik beszámoltunk, M tünéstklő beszé fel azokat az en szempontokat, a CFR központ sültek a mindogia politikáján CFR az utóbbi t liárdos deficitet amikor az állam vasutak minden dos jövedelmü t tásnak.

Az állandó rentabilitás tete terv merült fel. gok legevenőbb vezet volt, ame szaporító tisztv ciónját követelte. volt azonban ez gazdasági hely számolni kellett ez a leépítés es tápiáná és az ál kárt okozna. min tana a CFR-nek, ként esetet, noh dólog, hogy a CF tizekre megy a tisztviselőnek a len érdemük, ho lozó politikai pa akiknek politikai nyok így akarták vére is listoztán

A CFR közp tehát magát ér oldást keresett és dasági politikát leépítésével fogi ciónjában érvényes személyvonalat fo kilométerre fogja manában. A CF utósága előtt a lata alapján össze bent fekszik, am szolgál aranezo nem rentabilitás melyek voltak az legkevésbé rentab illetőleg, amelyek zettett ra. A C amint említettük, ke a vonatjárato ból. Június 25-tő telmében 26 vona Nevezetesen 5 gy vegyesvonatot áll vonatok között sze sői „Kárpát”-exp

Gran BUC

A legmodernebb helye. — Fővárosi telefonok, rádiós fodrászmű

Rendkívül leszo

Redőnygyártásban

3 évtizedes tapasztalattal

SZANTÓ DEZSÓ ÉS FIA
redőny- és kályhagyára Oradea
első helyen áll.

Acéllemezredőnyök. Esslingnei faredőnyök

Mit kíván anyja és gyermeke? Höfer hintőport-krémet-szappant

Napi tizezer kilométerrel akarja csökkenteni a CFR a személyfogalmat

A junius 25-én életbelépő új menetrend már 25 vonatpárt szünteti meg, ami napi 1000 kilométer megtakarítást jelent. További leépítésre készül a CFR vezérigazgatósága

(Bucuresti-Bukarest, junius 22. Az Uj Kelet tudósítójától.) A törvényhozás két háza a napokban szavazta meg a romániai államvasutak reorganizálásáról szóló törvényjavaslatot. A törvényjavaslat megszavazásával egyidejűleg, amint arról már egyik legutóbbi számunkban beszámoltunk, **Madgearu** miniszter felmentéskeltő beszédében leplezetlenül tárta fel azokat az erősen szólva lehetetlen szempontokat, amelyek éveken keresztül a CFR központi irányításában érvényesültek. A mindenkori kormányok demagogia politikájának eszközüvé süllyedt CFR az utóbbi tíz esztendőben több milliárdos deficitet könyvelt el ugyanakkor, amikor az állami monopóliumot képező vasutak minden más országban milliárdos jövedelmi tényezői az államháztartásnak.

Az állandó deficitet dolgozó CFR rentabilitása tetelére, kapcsolatban több terv merült fel. Ezek között talán a dolgok legevenőbbjére tapintóbb az a terv volt, amely a mesterségesen felszaporított tisztviselői státusz erős redukcióját követelte. Bármennyire is indokolt volt azonban ez a javaslat, a mai súlyos gazdasági helyzetben mindenképpen számolni kellett azzal a ténnyel, hogy ez a leépítés csak a munkanélküliséget táplálná és az államnak talán nagyobb kárt okozna, mint amilyen hasznot hajtana a CFR-nek. Így tehát ez a terv önként esett, noha az már köztudomású dolog, hogy a CFR személyi státuszában tízezrekre megy ama nagy fizetést húzó tisztviselőknek a száma, akiknek egyetlen érdemük, hogy a multakban különböző politikai partok csatlósai voltak és akiknek politikai szolgálatait a kormány így akarták maguk részére a jövőre is biztosítani.

A CFR központi vezérigazgatósága tehát magától értetődően egy más megoldást keresett és elhatározta, hogy gazdasági politikáját bizonyos vonatpárok leépítésével fogja a CFR adminisztrációjában érvényesíteni. A terv az, hogy a személyvonati forgalmat napi 10 ezer kilométerrel fogják redukálni egész Romániában. A CFR központi vezérigazgatósága előtt az utóbbi évek tapasztalata alapján összeállított statisztikai táblázat fekszik, amely részletes adatokkal szól az államvasutak, hogy az általában nem rentabilis személyvonatok közül melyek voltak azok amelyek a multban legkevésbé rentabilisnak mutatkoztak, illetőleg, amelyekre a CFR legtöbbet fizetett rá. A CFR vezérigazgatóság, amint említettük, elhatározta, hogy ezek a vonatjáratokat kivonja a forgalomból. Junius 25-től kezdődőleg ennek értelmében 26 vonatjárat fog megszűnni. Nevezetesen 5 gyors, 8 személy és 13 vegyesvonatot állítanak le. A leállított vonatok között szerepel a bukarest-brassói „Kárpát”-expressz is. Az erdélyi vá-

rosok közül ebben a forgalmi redukcióban csak néhány város van érintve. Így Brassó, amint említettük nélkülözni fogja a „Kárpát”-expresszt, Nagyszeben a bukaresti 25-ös számú gyorsot, Temesvár a 179. és a 175-ös számú személyvonatot.

A CFR vonathálózatának eme gyökeres felforgatása minden bizonnyal igen súlyosan fogja érinteni Románia gazdasági életét. Az itteni személyforgalom a mostani vonatjáratok mellett is minden kritikán aluliak voltak. Ez a redukció természetesen növelni fogja az amúgy is túrhetetlen túlszűfolttságot és kényelmetlenséget a megmaradt személyvonatokon. Azonban ezzel még távolról sem vitte keresztül a CFR eredeti elgondolását, mert hiszen a leállított 26 vonatjárat összesen 3000 kilométert tett meg na-

pona, viszont a CFR vezérigazgatóságának eredeti terve napi 10 ezer kilométer megtakarításra irányult. Értesülésünk szerint a CFR vezérigazgatósága most dolgozik tervezete kiegészítésén és rövidesen sor fog kerülni a főbb vonalak menetrendjének alapos megújítására is. A magunk részéről természetesen az egész tervezetet alaposan elhibáztatnunk látjuk. Az a költségmegtakarítás, amit a CFR a vonatjáratok leállításával eszközöl, valahogy nagyon hasonlít ahhoz a politikához, amit a kormány a dohányárak emelésénél folytatott és nagyon félünk, hogy amint a felemelt dohányárak egy nagyon nyomós ok volt arra, hogy a dohányfogyasztást lényegesen csökkentse, a vasuti forgalom megnehezítése éppen úgy egyenlő több ok lesz arra, hogy a CFR iránt táplált bizalmatlanságot a közönség körében még jobban táplálja.

Székelyhídon rejtélyes körülmények között öngyilkos lett a prágai opera primaballerinája

A feltűnő szépségű fiatal leány egy székelyhídi ur vendége volt, aki az öngyilkosság után elűnt

(Oradea-Nagyvárad, junius 22. Az Uj Kelet tud.) Különös öngyilkossági eset foglalkoztatja tegnap óta a nagyváradi nyomozó hatóságokat. A titokzatos öngyilkosság szerencsétlensorsu áldozata Szabó Lili, a prágai állami opera 18 éves primaballerinája, aki Székelyhídon szublimálttal megmérgezte magát. Az öngyilkossági ügy háttere ma még rejtély a váradai hatóságok előtt. Szabó Lili egy héttel ezelőtt egy Székelyhídon és környékén előnyösen ismert uriember társaságában Székelyhídra érkezett és kíséretének lakásán szállott meg. A leányról rövidesen kiderült, hogy a prágai operaház primaballerinája. Azt azonban, hogy milyen célból jött a hölgy a kis biharmegyei városkába, mind a mai napig ne sikerült megállapítani. Tény az, hogy alig pár nappal megérkezése után a vendéglátó

gazda Székelyhídról eltávozott és Szabó Lili egyedül maradt vendéglátója házában.

Két nappal ezelőtt a községi orvost egy rendkívül izgatott leány kereste fel, aki rémülten mesélte, hogy a fiatal Szabó Lilit önkivületi állapotban, habzó szájjal találták meg pár perccel ezelőtt hálószobájában. Az orvos azonnal kiszállt a helyszínre, azonban tehetetlen volt az esettel szemben. Megállapította, hogy öngyilkosság esete forog fenn. A fiatal, feltűnő szépségű Szabó Lili a prágai opera primaballerinája öt darab szublimált pasztillával megmérgezte magát. Az orvos tanácsára beszállították a nagyváradi kórházba, azonban még mielőtt a kórházba érkezett volna kiszerve-

Az esetről értesítették a nagyváradi nyomozóhatóságokat is, akik az ügyben bevezették a vizsgálatot. A szerencsétlen öngyilkos leány személyi adatain kívül azonban semmilyen pozitív tenyt az esetre vonatkozólag megállapítani nem sikerült. A szakértői orvosi vélemény szerint az öngyilkosság áldozata nem lehetett idősebb 18 évnél és megálapítást nyert az is, hogy nem régen veszítette el ártatlanságát. A nyomozás tehát ezen az alapon indult meg, azonban ezek tisztázását nagyon megnehezíti azon körülmény, hogy az ügy másik szereplője, a primaballerina vendéglátó házigazdája ismeretlen helyre távozott, ugyhogy az ő kihallgatása még nem történhetett meg. A rejtélyes ügy további fejleményei elő nagy érdeklődéssel tekintenek.

Buzdugán régens nagy szimpátiával viseltetik a zsidósággal szemben

A régens nyilatkozata Jacob Landaunak a zsidó kérdésről és a cionizmusról

(Bucuresti-Bukarest, junius 22. Az Uj Kelet tudósítójától.) Jacob Landau, a Jüdische Telegraphen Agentur igazgatóját bukaresti tartózkodása alkalmával fogadta George Buzdugan régens is, aki az újságíró előtt igen érdekes és meglepő nyilatkozatot tett a zsidóságról. Csak örömmel üdvözölhetjük azt a tényt, hogy a királyi előjogokat gyakorló tanács egyik legmarkánsabb tagja oly kedvező és megtisztelő véleménnyel van a zsidó nép kvalitásairól. Csak egyetlen ellenvetést bátorkodunk tenni Buzdugan régens nyilatkozatával szemben. A nyilatkozat szerint ugyanis Buzdugan régens úgy látja, hogy a romániai zsidóknak igen jól megy soruk s csak néhány ezerre rug azoknak a száma, akiknek küzdeniök kell a sorssal. Anélkül, hogy polemizálni akarnának a magas régens-tanács tagjával, legyen szabad nekünk megállapítani azt, hogy sajnos ennek éppen fordítottja igaz: nagyon kevés azoknak a száma, akiknek valóban jól megy soruk, míg a zsidóság zöme — ép úgy, mint az ország lakosságának többsége, — ugyancsak súlyos küzdelmet kénytelen vívni a mindennapi kenyérért.

becsülöm a zsidóságot. Tehetséges és szorgalmas nép, valóban nagy értéket képvisel. A román nép türelmes és jószívű, éppen ezért az egyetemi zavargások nem bírnak különös jelentőséggel és figyelmet sem érdemelnek. Hasonló jelenségek a magyarországi, ausztriai és lengyelországi egyetemeken is előfordultak, míg a zsidóknak nálunk általában — ismétlem, — jó dolguk van. Gazdag kereskedelmi és iparvállalatok felett rendelkeznek. Hogy a zsidóságnak Romániában jól megy sorá, annak bizonyítéka az, hogy a háboru után Oroszországból és Galiciából tízezrevel vándoroltak a zsidók az országba és találtak elhelyezkedést.

nyilatkozatát Buzdugan régens, — sok jóbarátom van a zsidók között. Igen nagyrabecsülöm például Aristid Blankol, aki a román közéletnek markáns személyisége, aki hatalmas filantrop tevékenységet fejt ki. Jól ismerem és nagyrabecsülöm a zsidó jogászokat, Rosenthal, Valeriant, Ehrenbergot és a többieket. A gazdasági életnek jelentékeny faktorai, akik az ország konzolidációjáért igen sokat dolgoztak, Oscar Kaufmann és a Berkovici-fivérek. Nyilatkozata végeztével kijelentette a régens, hogy a legnagyobb szimpátiával viseltetik a cionista mozgalommal szemben és őszintén csodálja azt az odaadást és áldozatkészséget, amellyel a zsidók ősi hazájukat felépíteni akarják.

— Nekem személyesen, — folytatta

Grand-Hotel BUCURESTI

A legmodernebb kényelemmel felszerelve. — Főrdőszobák, gőzfűtés, lift, telefonok, rádiószalon, olvasóterem és főrdőszínhely. Bár-Bufferet.

Rendkívül leszállított szobák!

Végeladás!

Már csak rövid ideig!

Siessen, míg a választék tart!

Szenzációs olcsó fürdőruha hét!

Pénzt takarít meg, mert minden más cikket is potom árért vásárolhat!

BLATT

harisnya és kötött áruházában

Főtér 13. szám.

ogkő
len százaság visszafel
an el lehet tüntetni
szta esetleg má
óvid használat után
yognak, különösen
készített fogazato
áljuk. A fogak köz
elyek a kellemetlen
gkefével alaposan
egy tubus fog-
ogkefe és -szájvíz
r szód színd esoma
i valódi.

vosok
ássa bíró
z a p,
idégsokk
Házilag
Marghita
tulajdono-
mény.

bb a
gyfogó.

fele
HAK
kaphatók

Selyem-
ionnyák
éhetetlenül

Lei 400
" 350
" 310
" 170

enbá - nra
fog gyűjtemény

en utánaolot

Visszahívtak hét külföldi követet, akiknek állását nem is töltik be

Ügyvivők fogják vezetni a jelentéktelenebb centrumokban a román követségeket. Felére szállították a követek és ügyvivők reprezentációs költségeit

(Bucuresti-Bukarest, június 22. Az Uj Kelet tud.) A kormány ismeretesen elhatározta, hogy takarékosági programjának megfelelően a külföldi költéséges diplomáciai szolgálatot a lehetőséghez képest le fogja építeni. E tervnek első folyamánaként Mironescu külügyminiszter augusztus elsején érvényre lépő meghatalmazott miniszterként rendelt vissza. E hét külföldi követ Catargi brüsszeli, Filaliti konstantinápolyi, P. Carp hágai, Lahovari kairói, Penescu stockholmi, Bibescu madridi és Trandafirescu tiranai meghatalmazott miniszterek. A visszarendelt hét követ közül egyedül Bibescunak a nevét ismeri az ország közvéleménye, az ő nevét is azért, mert az egykori amerikai jelenleg madridi követ néhány hónapja ezelőtt a miniszterelnökségi palotában összehozott Stoica volt amerikai követségi tanácsossal. A többiek szereplése annyira szürkességbe vész, hogy még a nevük is ismeretlen az országban.

Ezekben az európai centrumokban nincs különösebb szükség hatalmas követségi apparátusokra s a liberálisok csak azért szerelték fel mindezeket a városokat meghatalmazott miniszterekkel, hogy híveiket zsiros színekurában helyezhessék el. Ami a fenti hét országban való képviseletét jelenti Romániának, a Monitorul Oficialban megjelent

királyi dekrétum alapján további intézkedésekig nem töltik be a követi állásokat és az egyes diplomáciai testületeket a jelenlegi követségi tanácsosok fogják vezetni, akik ügyvivő címet és jellegzet kapnak. Ugyanez a rendelkezés

intézkedik arról is, hogy a misszió főnököknek, vagy ügyvivőknek megállapított reprezentációs költségeket az eddiginek a felére redukálják. Ez az intézkedés nem vonatkozik a londoni és a párizsi követségekre.

Jorga professzor előadást tartott Kolozsváron

(Cluj-Kolozsvár, június 22. Az Uj Kelet tudósítójától.) A Jorga Miklós vezette alatt álló Kultur Liga a szombati nap folyamán kezdte meg rennes évi kongresszusát. Ebből az alkalomból Kolozsvárra érkezett maga Jorga professzor, akit a pályaudvaron személyes híveinek és tisztelőinek egy tekintélyes csoportja fogadott. A kongresszus alkalmából az ország minden részéből delegáltak érkeztek Kolozsvárra, akik a kora délutáni órákban a város nevezetességeit tekintették meg. Délután 6 órakor Jorga professzor előadást tartott a Nemzeti színházban. Az európai népek elhelyezkedése címen. Előadás után Jorgát a

hallgatóság meleg ünnepségekben részesítette. Este 9 órakor a Liga szervezetébe tartozó dalosgyulek tartották meg konferenciájukat és évi működésükről szóló beszámolójukat. A kongresszus érdembeli programja tulajdonképpen a vasárnapi nap folyamán fog lezajlani. Dél előtt kilenc órakor ünnepélyes zászlószentelés lesz a görögkeleti templomban, majd 10 órakor kezdetét veszi a kongresszus a Nemzeti színházban. Délben a Floridában társasbéd lesz este viszont kolozsvári román nőszövetség rendezésében ünnepély lesz a Cercul militar helyiségében. A hétfői napon kirándulások lesznek.

Ha nem hívták fel rá, önmaga kérije a sékelt

Kinevezték az érettségi vizsgabizottságokat

Az erdélyi vizsgabizottságok névsora

(Bucuresti-Bukarest, június 22. Az Uj Kelet tud.) A közoktatásügyi minisztérium ma küldte meg az egyes tanterületi inspektorátusoknak az ideai érettségi vizsgákra szóló bizottságok beosztását. Az erdélyi és bánáti iskolák növendékeit vizsgáztató bizottságok, illetőleg elnökök névsorát itt adjuk.

Temesváron két bizottság fogja az érettségi vizsgákat megejteni. Az első bizottság, amely a Diaconovici Lega gimnáziumban tartja vizsgáit, az „Olga”, C. Silva leánygimnáziumok és az oravicai fiúgimnázium növendékeit vizsgáztatja. A bizottság elnöke D. Evolceanu bukaresti egyetemi tanár. Ugyan ő a latin nyelv vizsgabiztos, míg a többi tárgyak vizsgabiztosai aradi és temesvári gimnáziumi tanárokból tevődnek össze.

A II. temesvári bizottság előtt, amely a Carmen Sylva gimnáziumban fog székülni, a temesvári német gimnázium, a piarista gimnázium, a zsidó liceum és az N. Damu leánygimnázium növendékei kerülnek vizsgára. E bizottság elnöke Dragomir Silviu kolozsvári egyetemi tanár, tagjai: Stoica Temesvár, latin; Fontaine Marcell Turnu Severin, francia; S. Traian Lugoj, történelem és alkotmány; Georgian Marosvásárhely, földrajz; Ascaniu Origan Arad, matematika; Novacu Fogaras, fizika-kémia; Mauritz Temesvár, természetrajz.

Aradon a Nicoara gimnáziumban lesz a vizsga az összes aradi iskolák részére. Elnök Lupas kolozsvári egyetemi tanár.

A lugosi bizottság előtt, amely a karánsebesi fiú- és leánygimnáziumok növendékeit vizsgáztatja, elnöke Arghirescu bukaresti egyetemi tanár.

Nagyváradon a Gojdu liceumban vizsgáznak az összes nagyváradi gimnáziumok, valamint a szatmári és zilahi leánygimnáziumok. A bizottság elnöke Capidan kolozsvári egyetemi tanár, ő a román nyelv vizsgabiztos is. Tagjai I. Pop Nagyvárad, latin; P. Teodorescu Brassó, francia; St. Opreanu Kolozsvár, földrajz; I. Balaban Nagy-károly, matematika; T. Nes Nagyvárad, fizika, kémia; Vostinariu Nagyvárad, természetrajz.

A nagykarolyi bizottság előtt vizsgáznak a nagykarolyi iskolákon kívül a nagybányai, szilágysomlyói liceumok valamint a zilahi állami liceum növendékei. Elnök Banescu kolozsvári egyetemi tanár.

Belényesen vizsgáznak a belényesi és nagyszalontai intézetek. Elnök Merutzu kolozsvári egyetemi tanár. Szatmáron vizsgáznak a szatmári intézetek, a kisebbségi liceumokat kivéve és a szigeti fiú- és leányliceumok. Elnök Juga kolozsvári egyetemi tanár, tagok: Sánjoan Sziget, román; Groza Szatmár, latin; Constantinescu Ploesti, francia; Popa Szében, történelem és alkotmánytan; Florinescu Kolozsvár, földrajz; Juga elnök matematika; Serban Siget, fizika, kémia; Lacriteanu Bukarest, természetrajz.

Kolozsváron három vizsgabizottság van. A Regina Maria-ban vizsgáznak a többségi és kisebbségi leányiskolák. Elnök Maior Augustin kolozsvári egyetemi tanár, tagok: Petruian Craiovan, román; Nemes Leontina Kolozsvár, latin; Ioana Nicolau Kolozsvár, francia; Dumitrescu, Marosvásárhely, történelem és alkotmánytan; Jonescu Valcea, földrajz; Armeanca Kolozsvár, mate-

Szépségápolás! Hölygfodrászat

Hajszálak és szemölcsök végleges kiirtása, ráncos, miteszeres, szeplős arcok rendbehozatala műtermemben, vagy otthoni kuráimmal. Hajvágás, ondulás stb. Ingyen tanácsadás! „Margó”-szalon Braşov, Fő tér, Virág sor 14., I. emelet.

Értesítés!

Megnyílt Bucurestiben, a főváros központjában a

„Hotel Venetia“

Str. Pictor Grigorescu 12. szám. A királyi palota mögött. — Bejárat a Calea Victoriei-n.

roo modern berendezéssel szobával, központi fűtés, minden szobában hideg- és melegvíz. Lift, fürdő és telefon áll a vendégek rendelkezésére. Nagyon előnyös árak. Utazó úrak a tarifából 25% rabatot élveznek. Tisztelettel

„Venetia szálloda” vezetősége
MOISESCU tulajdonos.

matika; Maior elnök fizika, kémia; Blaga Arad, természetrajz.

A Baritium gimnáziumban a Baritium kívül a mintagimnázium vizsgázik. Elnök Panaitescu kolozsvári egyetemi tanár, tagok: Demetrescu Kolozsvár, román; Suciu Balázsfalva, latin; Panaitescu elnök történelem; Apostolescu Nagyszében, francia; Mironescu Bukarest, földrajz; Zverea Kolozsvár, matematika; Manta Marosvásárhely, fizika, kémia; Metaxa Valea, természetrajz.

A harmadik bizottság előtt a kolozsvári kisebbségi fiúliceumok növendékeit vizsgáznak. Elnök Ghidionescu kolozsvári egyetemi tanár, tagok: Chinezu Kolozsvár, román; Ungureanu Erzsébetváros, latin; Ghidionescu elnök francia; Hulea Brassó, történelem; Puia Balázsfalva, földrajz; Marincea Torda, matematika; Szarvasi Gyulafehérvár, fizika, kémia; Emil Pop Kolozsvár, természetrajz.

A tordai bizottság elnöke Bratu kolozsvári egyetemi tanár.

Beszterce, ahol a nasszói gimnázium növendékeit is vizsgáznak. Elnök Onisifor Ghibu kolozsvári egyetemi tanár. Décsen vizsgáznak a dési és szamosújvári iskolák. Elnök Bogdan Jonescu nagyváradi jogakadémiai tanár.

A marosvásárhelyi bizottság elnöke Dragomir Silviu kolozsvári egyetemi tanár.

A szebeni bizottság előtt, amely a szebeni leánygimnáziumok és a megyesi iskolák növendékeit vizsgáztatja, elnöke Bogdan Duica kolozsvári egyetemi tanár.

A II. szebeni bizottság előtt, amely a szebeni fiúgimnáziumok és a fogarasi liceum növendékeit vizsgáztatja, elnöke Bedrean esernovitzai egyetemi tanár.

A segesvári bizottság előtt, ahová az erzsébetvárosi gimnázium is tartozik, elnöke Cartoian bukaresti egyetemi tanár.

A balázsfalvi bizottság elnöke Stanciu kolozsvári egyetemi tanár.

A dévai bizottság előtt vizsgáznak a dévai, brádi és petrosényi liceumok. Elnök Sofronie nagyváradi jogakadémiai tanár.

Szászvároson vizsgázik Gyulafehérvár is. Elnök Dieulescu kolozsvári egyetemi tanár.

Az enyedi bizottság, itt vizsgázik a gyulafehérvári róm. kat. gimnázium is. Elnök Sava bukaresti egyetemi tanár.

A brassói I. bizottság előtt az udvarhelyi liceumok vizsgáznak. Elnök Dragomirescu bukaresti egyetemi tanár.

A II. bizottság előtt a román liceumok és a gergyószentmiklósi liceum vizsgáznak. Elnök Octavian Mayor, esernovitzai egyetemi tanár.

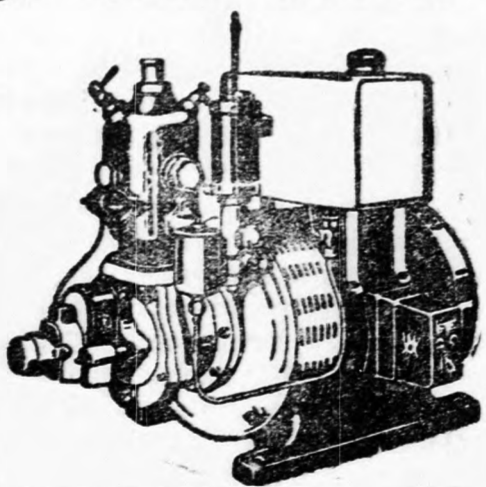
A III. bizottság előtt vizsgáznak a brassói, székelykeresztúri, csikseredai, székelyudvarhelyi, sepsiszentgyörgyi kisebbségi iskolák. Elnök Marinescu kolozsvári egyetemi tanár.

Saját magának és nevének életfogytiglani nyugdíjat biztosít, ha beiratkozik a

Munkások Rokkantegyletébe

Beiratkozni lehet: Cluj, Str. Memorandului 23. (volt Unió-utca) minden hó elsejét és 15-ét követő vasárnapon délután 2-4-ig, minden nagyobb helyen, ahol fűzők vannak és a központban: Timișoara III., Bulev. Carol 10. sz.

Villamos házközpont „Matador“

600 Watt, 1,2 P. S. 38 drb. 16-os égő üzemére.
503. sz. 600 Watt 110/220 Volt.
516. sz. 600 Watt 32 Volt
akkumulátorral 32 amperóra.
532. sz. 600 Watt 32 Volt
akkumulátorral 48 amperóra.
1200 Watt, 2,2 P. S. 76 drb. 16-os égő üzemére.
1008. sz. 1200 Watt 110/220 Volt.
1016. sz. 1200 Watt 32 Volt
akkumulátorral 73 amperóra.
1032. sz. 1200 Watt 32 Volt
akkumulátorral 109 amperóra.

Egyenletes világításról szavatolunk! Mennyit használja a „Matador” üzemkőben? Benzínüzeműnél 390 gr. és 15 gr. olaj pro lóerő és óra. Petróleumüzeműnél 430 gr. és 15 gr. olaj pro lóerő és óra. Ez kitesz 508, 516, 532 számú Leif 430 Benzín vagy Leif 260 Petróleum óránként és az 1008, 1016, 1032. számú Leif 860 Benzín vagy Leif 520 Petróleum óránként.

Ing. CARL JESSNITZER
műszaki irodája
Sibiu-Nagyszében, Armbruster-ucca 1-3.

„Csak

Azonnal viselők

(Cluj-Kolozsvár) Kelet tudósítójától. Krízis, amelyre a medicina és a szakértők egyetemesen egyetemesen háztartás minden tevékenységében a krízis. Hol önként a k... hogy valam a mai helyz... aggodalom... körüli.

Leon pro... déssel, am... sára vonat... egyetemes... tigi kérdés... alapos ismer... berális párt... tanácsadója... ellenére is... külföldi tők... egyének, ne... pontok és a... krízisből va... politikai párt... komolyan fo...

— Minden... szni, — m... hogy az áll... nak egyetlen... Kényes kérd... bözök a fete... előni lehet... külföldi tők... lanatra ugy... közásának... földi tőkében... ban vizsgázt... ördekek kö... kapitalisták... tésében köve... — Például... daság érdeke... lesztését kiva... szik, hogy... duktumok a... külföldi kapit... hat, hogy em... akadályozzák... gyártmányait... változtassák... igaz az a h... zációs köles... tételeket ak... vántarifa ell...

Pé

tü

Fisc

Str. Enes... Telefo

Nyári

ujdon

Frotie

gok... köp...

„Csak pénzügyi diktatura mentheti meg az országot“

— mondja az Új Keletnek Leon professzor

Azonnal el kell bocsájtani az összes napidíjasokat és felesleges tisztviselőket. Addig nem lehet új adó kivetni, míg a régit be nem hatják

(Cluj-Kolozsvár, június 22. Az Új Kelet tudósítójától.) Semmisen aktuálisabb ma, mint az a súlyos pénzügyi krízis, amely az országra nehezedik és amelyre hónapok óta hiába keresnek megoldást a kormány, a kül- és beföldi szakértők egyaránt. Minden egyes polgár életének eleven husába vágunk az államháztartás gondjai és a gazdasági élet minden terén könyörtelenül előtörő krízis. Hol van itt a kiút? — adódik önként a kérdés. Mert az kétségtelen, hogy valamelyes megoldást kell találni a mai helyzet számára, amely komoly aggodalommal tölti el az ország vezetőit.

Leon professzorhoz fordultunk kérdéssel, a mai pénzügyi krízis megoldására vonatkozólag. Leon a kolozsvári egyetemen a pénzügyek tanára és pénzügyi kérdéseknek külföldön is elismert alapos ismerője. Leon professzor a liberális párt tagja és Bratianu Vintila tanácsadója, véleményei azonban ennek ellenére is, merjük állítani, hogy — a külföldi tőke szerepétől eltekintve — egyének, nem hivatalos liberális szempontok és a megoldás, amelyet a mai krízisből való kiútként ajánl, az összes politikai pártokat és gazdasági köröket komolyan foglalkoztatja.

Egyetlen megoldás

— Mindenekelőtt is le szeretném szövegetni, — mondotta Leon professzor, — hogy az állam pénzügyi talpraállítása csak egyetlen útja a termelés fokozásának. Kényes kérdés éppen azért, mert különböző a feltételek, amelyek segítségével elérni lehet. „Prin noi in sine“, vagy a külföldi tőke segítségével? Az első pillanatra úgy tetszik, hogy a termelés fokozásának egyetlen lehetősége a külföldi tőkében van. A valóságban azonban disztinzióval kell azok között az érdekek között, amelyeket a külföldi kapitalisták a romániai ipar fejlesztésében követnek.

— Például, míg a román nemzetgazdaság érdekei bizonyos iparágak kifejlesztését kívánják, amelyek lehetővé teszik, hogy az országnak belső termékek álljanak rendelkezésére, a külföldi kapitalistáknak érdeklődésük állhat, hogy eme iparágak kifejlesztését megakadályozzák, hogy ezáltal Romániát gyártmányaik bőséges felvevő piacává változtassák. Nem tudom mennyiben igaz az a hír, amely szerint a stabilitás kölcsönt folyósító banksoport feltételeket akar diktálni Romániának a vámtarifák elkészítésénél, amely feltételek

a luxuscikkek Romániába való szabad behozatalát célozzák. Előrelátható azonban, ismerve a tőke általában vitt politikai szerepét, hogy az államkölcson ártatlannak tetsző cégére alatt megkísérlik minél erőteljesebb befolyás gyakorlását az országra.

Külföldi tőkét, — de nemzeti ipart

— Kétségtelen, hogy mi nem vagyunk a külföldi tőke ellen, ha az lojalisan közre akar működni az ország tényleges érdekeinek fejlesztésében. Vagyis nem vagyunk a külföldi tőke ellen, ha az hozzá akar járulni a termelés fokozásához és nem akar egyebet, mint hogy megfelelően gyümölcsözők. Hogy milyen szomorú következményekkel járhat az országra az ipar visszafordulása például háború esetén, az könnyen elképzelhető, ha tekintetbe vesszük, hogy a ma még importált cikkek egyrésze a védekezés jelentékeny eszközét képezi.

— Mi a véleménye professzor urnak az ország pénzügyi helyzetéről és a válság megoldásáról?

Energikus pénzügyminisztert

— A mai szomorú pénzügyi helyzetben mindenekelőtt is arra van szükség, hogy a pénzügyminiszter a kormány legenergikusabb közti embere legyen, aki legkevésbé van tekintettel az olcsó népszerűség szempontjaira. Ez mindenekelőtt is azért szükséges, hogy beinkasználhatók legyenek a jelenlegi adók, másodsorban pedig, hogy ellent tudjon állani azoknak a politikai pártoknak, akik szakadatlanul az állam költségvetését követelik igényeik kielégítését.

— Kétséges, hogy a költségvetési megtakarítások eszköze, amelyet Popovici pénzügyminiszter most megkísérel, eredménnyel fog végződni. Azok ugyanis, akiket a mai helyzet tanulmányozásával megbíztak, politikusok, akik éppen annyira képtelenek erre, mint elődeik, akik túlszűfolták a költségvetéseket. Hogy a személyi kiadásoknál megtakarítások legyenek elérhetők annak első feltétele az, hogy a költségvetésével megbízott embereknek semmi közük a politikához ne legyen. Csak ilyen emberekből összeállított bizottságok voltak képesek arra, hogy Anglia költségvetésében 1921—24 között 34 százalékos megtakarításokat eszközöljenek. Kétségtelenül bizarr

az a tény, hogy míg egyik oldalról állandóan a megtakarítások szükségességét hangoztatják, a Monitorul Oficialban nap-nap után újabb és újabb kinevezések látnak napvilágot. Tudomásom van arról, hogy újabb 400 szaktanácsost neveztek ki a minisztériumokba s ezenkívül egy egész sereg közigazgatási inspektort és tisztviselőt. Ilyen körülmények között kétségtelenül nehéz a megtakarítások megvalósítása.

Horribilis adóhátralékok

— Mi a véleménye professzor urnak esetleges új adó kivételének tervéről? Elkerülhető volna ezen az úton a költségvetési deficit?

— A válaszom kategorikus: egyetlen új adót sem lehet kivetni, mindaddig, ameddig hatalmas be nem folyt adóhátralékok vannak. Ugyanis: vagy a hátralékos adókat ténylegesen nem lehet behajtani, mert az adófizetők nem bírják el és akkor hasztalan, sőt káros új adókat kivetni, mert ezek ugyancsak behajthatatlanok lesznek, — vagy pedig a jelenlegi adók nem elviselhetetlenek és akkor a kormány kötelessége, hogy kellő energiával járjon el az adóhátralékok behajtásánál. (Leon professzor itt felemlítette, hogy tudomása szerint például csak Kolozs megyében 500 millió lej inkasszálatlan adóhátralék van.)

Pénzügyi diktatúra!

— Hogyan látja ezt keresztülvihetőnek professzor ur?

— Pénzügyi diktatúrát létesíteni? Hogy ez mit jelent? Mint bármilyen gazdaság, aki kritikák helyzetben van, igyekeznék radikális megtakarításokat eszközölni úgy a személyi, mint a dologi kiadásoknál. A dologi kiadások redukciója abban állna, hogy a hadügyminisztériumon kívül egyetlen minisztérium számára sem nyitnék semmilyen hitelt. Csakis olyan kiadásokra folyósítanék pénzt, amelyek produktívak is egyúttal. Ily módon két-három évig szünetelnének a beruházások, de mit jelent két-három év egy nép történetében?

— Ami a személyi kiadások redukálását illeti, ugyanúgy járnék el, mint akkor, amikor az iparügyi minisztérium államtitkára voltam. Azonnal elbocsátanám mindenekelőtt is az összes napidíjasokat, akik nem egyebek, mint a

politikai pártok privilégizáltjai. Bocsátanám az összes külföldi missziókat. Elbocsátanám az összes felesleges tisztviselőket, bármennyi demagóg kifogás is hangzana el ez ellen, a humanitárius problémájának deklarálva azt, hogy az állam hasznavehetetlen köztisztviselőknök egész apparátusát tartsa el.

Előbb takarékoság, aztán újabb adó

— Megtakarításokra kényszeríteném a községi közigazgatást is, tekintettel arra, hogy a községek költségvetését az állam segíti és amely mértékben csökkennek a községi terhek, ugyanolyan mértékben megkönnyebbül az államháztartás helyzete.

— Tegyük fel, hogy a hasznavehetetlen tisztviselők eliminálásának operációja folyamán a szerzett jogok nehézségeibe ütköznénk. Ebben az esetben rendelkezési állomány volna létesítendő és míg a csakugyan szükséges és hasznos tisztviselők szolgálatban maradnának, a többiek rendelkezési állományba kerülnek. Egyetlen új tisztviselő sem volna kinevezhető addig, amíg a rendelkezési állomány ki nem merült. Mint mondtam azonban fentebb is, a megtakarítások keresztülvitelét csak egy pártokon kívül álló bizottság valósíthatja meg, amelynek tagjai tisztában vannak az államgépezet működésével. És csak eme operáció keresztülvitelével után állapítható az meg, hogy vajon szükségesek-e újabb intézkedések is az ország pénzügyi helyzetének megmentésére, hogy szükség van-e újabb külföldi kölcsönre, vagy az országnak újabb adókkal való megterhelésére.

Fényképezik? Okvetlen tekintse meg

az EMKE-drogéria fényképosztályába érkezett új, olcsó, minden igényt kielégítő gépeket, nagyítókat, fényezőket stb. Gépek: 1000 lejtől. Papirok nagy választékban!! Friss, olcsó vegyszerek. Vidékre postai szétküldés. Telefon 250.

EMKE-drogéria Cluj, Fótér és Deák F.-u. sarok.

Kolozsvári Takarékpénztár és Hitelb. Rt.

CLUJ, PIATA UNIRII 7. SZÁM
Fiókjai: Dés, Désoszentmárton, Gyulafehérvár, Marosvásárhely és Nagyváradon. — Saját tőkéi 85 millió lej.
Affiliált intézetei: Tordaaranyos Vármegyei Takarékpénztár r.-t. Tordán, Alsófehérvármegyei Gazdasági Bank és Takarékpénztár r.-t. Nagyenyed, Udvarhelymegyei Takarékpénztár r.-t. Székelyudvarhelyen és Sz. Keresztúron, Szászregenyvidéki Takarékpénztár r.-t. Szászregenyben és népbank r.-t. B.-hunlyadon. — Mindenbankügylet legelőnyösebben végez. — Engedélyezett devizahely. Arurak árai a vasut mellett. Betéteket elfogad.

Mezőgazdasági Bank és Takarékpénztár Rt.

Cluj-Kolozsvár, Piata Unirii 9.
Fióklétezei: Dej-Dés, Beclean-Bethlen, Jibou-Zsibó, Zálau-Zilah.

Saját tőkék 40 millió Lei

Foglalkozik a banküzlet minden ágazatával. Átutalásokat bel- és külföldre legelőnyösebben és legpontosabban eszközöl.
Engedélyezett devizahely

Pékek!

Száraz

tűzilec

kapható:

Fischer-fatelep

Str. Enescu 15. (Gyufagyár-ucca)
Telefonszám: 1300.

Nyári divat-ujdonságok!

SZABÓ JENŐ

nyári divat-ujdonságok u. m.: mintás foulard-selymek, crep de chine, mousselinok ruhára, gyapju- és selyem-georgettek komplékra

nagy választékban megérkeztek.

divatkülönlegességek nagyáruházába CLUJ

Nyári divat-ujdonságok!

Froter anyagok fürdőköpenyre

Trico fürdőruhák nagy választékban

Tóra és Talmud Kolozsváron

Vizsga a kongresszusi hitközség talmudtörájában

III.

Csütörtökön délután a Ferdinánd király-uti templomban a kongresszusi hitközség talmudtörájának növendékeit vizsgálták. Ott volt a főrabbi, az iskolaszék elnöke, az elemi iskola igazgatója, tanítónők és tanítók, övönök, néhány szülő. A vizsgáztatók az almémorra helyezett asztalnál ültek, az asztalon virágcsokrok és a frigszekrény körül sóvout ünnepéről otthagyták girlandok.

Természetesen a seiyemből való fehér, aranyhímzésű ünnepi függöny is ott maradt, a vizsgák ünnepességének emelése céljából.

De igazi ünnepélyességet, díszet és de- rit az óráknak azok a fiatal nekiproso- dozt és lámpalázbán égő arceskák köleső nöttek, akik most drukk és öröm közepé- te mutatták, mit dolgoztak az elmúlt tíz hónap alatt. Mert mindössze tíz hónapja hogy a kongresszusi hitközség fentartja talmudtöráját Klein Eliahu rabbi vezeté- sére és egyedülálló munkássága mellett.

Két karzást rendeztek be: kezdők és haladók számára. Az elsőkhöz tartoznak a harmadik és negyedik elemi osztályo- kat végzett fiúk. Haladók azok, akik az ötödik és hatodik osztályt járják, végese- sen fiúk és lányok. Már a kilenc-tíz évesek, folyamatos, szép németiséggel for- ditják a Bibliát és mindegyik tud annyit héberül, hogy könnyű szövegeket: mesét, parabolát, egyes kis anekdotát tanítói se- gítség nélkül is meg tud érteni. Kicsiny, kilenc-tíz esztendő látókörének megfele- lő kérdésekre pedig önállóan tud felelni.

A legtöbbje tud, de nem mér. Először szerepel mindegyik a nyilvánosság előtt s mindegyik ki szeretné vágni a rezet, de valami éphébetlen elfogódottság tartja torkukon a markát. A mesterük segít, noszogtat a főtisztelendő ur is bátorítja őket — szim lév! — a félelem lassankint tűnedezik és a gyerekeket öröm hallgat- ni. Ime mutassuk be őket a nyilvánosá- gnak! Nagyon jék voltak: Schwartz Imre, Kuperstein és Róza Gyurka. Kedves volt a kicsi, pisze Mezei ficska, aki nagy buzgón igyekezett kiegészíteni a zavarban lévő fiukat és egyre magasra nyújtotta a karját.

Talán azért is, hogy megmutassa az ezüstgyűrűjét. Semmi kétség, ambiciózus ember lesz belőle!

Vizsga után heber kommandóra, né- hány katonás mozdulatot csináltak a fiúk és feszes sorokban kivonultak.

Helyüket a haladók váltották föl: ka- maszodás felé bontakozó emberese- ték. Duzzadt képük és sápadtak, asz- rint, hogy otthontartják őket, zárt levé- gőn, vagy kiféresztik a szabadba.

Ezek a zsidó történelmi adnak elő sza- badon kicsiny dolgozatokat. Mindenkiné-

oda kell figyelnie, mért a tanár ugyanar- ról a témáról öt-hat növendéket is meg- szólaltat. Nyomban meg lehet állapítani hogy a lányok ezen a téren különbek a fiuknál.

Egy szöke, kurtahaju leányka, Rosen- thal Olga, korat jóval túlhalad értelmessé- gével felel. Átgondoltan, okosan vála- szol, kissé parancsoló modorban, ebből ta- nárnő lesz, akárki meglássa. Fius bluzt visel, oldalzsebbel, ahonnan az apró se- lyemkendőnek kaekiánan kifityeg a szélre.

A gyermekekhez Eisler főrabbi ur is intéz számos kérdést. Milyen ünnepünk volt a közelmultban, hány napig tartott, mit sütnék az ünnepek előestéjén, mint szokás emni ünnepnapon, mi a jelentősé- ge e napnak? Ki tudná szép sorjában elmondani a tíz parancsolat eredeti szö- vegét?

Preciz palesztinai kiejtésű választ ad- tak a gyermekek. A lányok közül az angolosan nemes vonalú Jakobi Ibolyka, a fejlett, jemenita szemű, szép barna Klein Ilona és a kurtahaju, primadon- nán bájos Goldstein Gizi adta a legki- elégtőbb feleleteket. A fiúk a testi funk- ciókról beszéltek egészen folyamatosan, de ha megakadtak. Rosenthal Olga mind- egyiküket kiegészítette. Szigorú, de jószívű és meg fog élni a jég hátán is.

Tempósan, szépen énekeltek heber dalo- kat. Palesztinaiakat, ritusbelleket, sőt

a Haggada egyik kedves szövegét is — ehad mi jodéa — szépen dalba fogva in- terpretálták az ő fiatalosan áhitatos, szentséges hangjukon.

A vizsga vége a főtisztelendő ur hé- berül köszöntötte ezt a friss, fiatal géne- rációt, majd dr Spitzer József és Frey Lajos skolaigazgató intéztek hozzájuk bátorító, kedves szavakat, ahogy azt minden iskolaintéző megteszi évről-évre. Évezredek óta. En is ott ültem, de nekem a referens szerepe jutott és nem beszél- hettem.

Pedig nagyon szerettem volna meg- mondani nekik: gyerekek, ti most a szeke- rénybe vágjátok a könyveketek és fü- työltek a kegyes frázisokra. Ide hallgas- satok! Menjétek haza, kérjétek oszonnát és fussatok ki a szabadba. Labdázatok, kergessétek, dögönyözzétek egymást, hogy legyen edzett, jó tüdőtek és hogy stramm inakkal mehessetek a kamaszo- das éveibe. Ne engedjétek éjszakára be- zárnai az ablakot, már korra reggel legy- tek kint valahol a fák alatt, vagy mezőn, vagy a strandon. Aki olvasni szeret, vagy geometria figurákat szabni, vagy rajzol- gatni, az is menjen ki a szabadba és ott dolgozzon. És egyetek gyümölcsöt, jól megtisztítva és bőséggel. Tejet, vaját egyetek hus helyett, hogy erősödjének a esontjaik. És menjétek jó fizikummal neki a jövőnek, amely ha kijönbbé válik a multnál, az a ti érdemeitek lesz!

Szabó Imre

Nyilatkozik a kolozsvári sefportarel az ellene emelt vádakról

Vettük a következő nyilatkozatot.

Mélyen tisztelt Szerkesztő ur!

Becsés lapjunktak 137. számában „Mi történt a kolozsvári sefportarel panamájával” cím alatt megjelent közle- ményre hivatkozva van szerencsém fel- kérni, hogy a következő helyreigazító nyilatkozatomat közölni sziveskedjék: „Nem felel meg a valóságoknak az, hogy én mint portarel főnök jogtalan nyomtatvány illeteket szedtettem volna be a cluj-i ügyvédektől.

Minden ügyvéd egyforma bánásmód- ban részesült nálam s mindegyik ön- ként fizette le a taxát azért, hogy ez- zel a szolgálattal rendes és gyors menetét lehessen biztosítani, mert a miniszte- rium ilyen nyomtatványokra nem irányzott elő semmit költségvetésileg.

A fenti taxából én, mint hivatali főnök éppen az ügyvédeknek kérésére saját magam szereztettem be a szüksé- ges nyomtatványokat és az egész por-

tarel kart ellátam.

Ugy a végrehajtások, mint az árve- rések a legnagyobb meglepéssel vol- tak lefoganatosítva és az ügyvédek kö- zül egyiknek sem volt kifogása az el- len, mert így nem kellett saját maguk- nak fáradni, hogy ezeket maguk szerez- zék be.

A befolyt összegek csak fenti célokra lettek fordítva és nem felel meg a té- nyeknek, hogy az ügyvéd urak ellenem emiatt panaszt emeltek volna.

Szabálytalanságokat hivatalomban nem követtem el.

Az egész sajtókampányt ellenem Pop Samuil titkár indította meg, mert ellene türehetetlen magaviselete nagy- fokú hanyagsága és hivatali teendőinek pontatlan ellátása miatt többször fel- lettes hatóságoknak jelentést voltam kénytelen tenni.

Emiatt már fegyelmi büntetést is kapott, sőt a közeljövőben 9 rendbeli fegyelmi bíró miatt lesz ellene eljárás

„PRIETENII MAREI“

(A tenger barátai) — Turisztikai hivatal

Nyári tábor a tengerparton

TECHIRGCHIOI-ÉFORIE-nál Ny tva a folyó évbén június 1-étől szeptember 1-ig két egyenként 20 napos sorozatban. Modernül, kitűnően felszerelve áll rendelkezésére minden kü- és belföldi érdeklődőnek.

Tengeri fürdő. Iszapfürdő. Speciális fürdők.

Tiszta és ragálymentes medencék. „Canadian” típusú sátrak duplafüvel 2, illeté- gleg négy személyre, elektromos világítással és minden elképzelhető komforttal ellátva.

Teljesen újraszervezett konyha. Kitűnő szakács.

Elsőrangú ételek naponként 4-szeri étkezéssel- lélvőz. Büfé. Bazar. Állandó orvosi inspekcio

Testező gyakorlatok a I. N. E. F. abszolven- venseinek vezetésével. Sportpályák és port

felszerelések.

Mozi. Rádió. Kirándulások. Különböző szö- rakozások.

Mindössze 185 vagy 200 lejért naponta, mindenki előlthet egy hónapot a tengeren, kurát vehet és gyönyörködhet k a legmegkapóbb természeti szépségekben, ha részvesz az O. C. T. táborában a legjobb és legelőnyösebb feltételek mellett.

A beiratkozások az O. C. T. székhelyén, 9 órától 12-ig, délután 3-tól 4-ig, a Str. Scăriă- tescu 49. szám alatt Bucuresztben eszközölhetők.

A leány és fiúiskolák részére speciális sorozatok július és augusztusban. A tábor hivatalosan elismerte és ajánlotta a közoktatásügyi miniszterium 21187/928 és a belügyminiszterium 8840/928. sz. rendeletével.

Kérjen információkat és prospektust az O. C. T. irodájától.

HIRDETMÉNY. HOTEL MARNA

ujonnan megnyílt Bukarestben, Str. Buzesti 3. és Cal. Grivița 80. sarok.

Néhány percnnyire a vasútállomástól. Száznyolc szoba, legmodernebb kom- forttal. Központi fűtés, hideg és meleg- víz minden szobában. Lift, fürdő és telefon az utazó urak rendelkezésére. Nagyon mérsékelt árak. Utazók 25 százalék rabattot kapnak a tarifa után.

Kiváló tisztelettel:

A MARNA-szálloda igazgatósága.

Bukarestben nem intervenáltam egyszer sem, mivel szükség erre nem volt.

Mint volt ügyész és bíró mindig az igazságot és törvényt szolgáltam.

Rágalmazóimmal szemben a törvé- nyes uton fogok elégtételt szerezni magamnak.

Fogadja mélyen tisztelt szerkesztő ur nagyrabecsülésem nyilatkozatát, mellyel vagyok

Cluj, 1929 június 21.

Dr. Gavril Lador

a végrehajtói kar főnöke.

Forradalmi újítás a réz- metszetek gyártásában

A bécsi lapok egy olyan érdekes sza- badalomról adnak hírt, amely nemcsak technikai, de különösen művészeti szem- pontból érdemel nagy figyelmet. A bécsi „Palast der schönen Künste” egy kiváló osztrák mérnök találmányának gyakor- lati kibaszalása érdekében rézmetsze- tek gyártására rendezkedett be. Ezek az új rézmetszetek valóságban a sokszoro- sítási ipar csodái.

A legközvetlenebben adja vissza az eredetit úgy rajzban, mint színezésben a legfinomabb részletek leggondosabb viz- száadásával. Transzparens színekben tündököl, melyek úgy jönnek létre, hogy a rézlemezek valódi ezüstözésére utólag vezetik rá a színeket. Az ezüst néhány és alatt oxidálódik, mátal a metszetek az oly sokra becsült antik látszatot nyerik.

E rézmetszetek előállításí módja rokon az évszázadok óta ismert réz- és acélmets- zéssel. Miként Rembrandt és Van Dyck művészi tervezeteiket rézbe és acélba metsztették s ezen lemezekről kézi nyom- dával korlátolt számú példányt nyom- tak papírosra, a lemezeket pedig meg- semmisítették, hogy a nyomatok csekély számánál fogva nagyobb legyen az ér- tékük, úgy a ezeket a metszeteket — főleg a 18. század nagy francia meste- reinek, mint Fragonard, Watteau, Ban- douin, stb. (gáláns kor) eredeti metsze- teiről a legkiválóbb művészek, rézmets- zők vésk hideg és meleg tüvel rézle- mezre, — így keletkezik az anyalemez. E negatív anyalemezt galvanikus uton sok- szorosítják, — pozitív lemezek, — majd ismét negatív lemezek készülnek. Eze- rint csak minden második lemez hasz- nálható fel. Az előállítás tehát korláto- zott, úgyhogy rézmetszetek csak korlá- tolt számban készülhetnek.

Minden egyes lemezt azután kiváló művészek a legapróbbra kidolgoznak, azután galvanikus uton beüzüstözik, lecsiszolják és végül kézzel színezik.

Ily módon a Louvreban, Britisch Mu- zeumban, stb. található eredeti művek- ről mintaszerű tökéletes reprodukciók jönnek létre.

Értesülésünk szerint a „Palast der schönen Künste” művész értéki gyárt- mányai Romániában is kaphatók.

A Matild-víz

egyetlen banketten sem hiányoz- hat, mert ez a vezető márka.

A CLUJ

Tacamul

ezüstárugyárban

készült min- den darab evő- eszköz és dísz- tárgy ezen gyár- jellel van el- látva.

800-as finomság!

Gyártmányaink minden jobb ékszerület- ben megrendelhetők. — Vizonteladónak: „TACAMUL” ezüstárugyár Cluj, Strada N. Iorga 11/A

הור ערצונן אום עמסע זלבער כל קודש חנוכה אור אנדערע לייבער אחרונים העלמער, סענדר-שיססעל אור עמסער ריטוע ללע עגענשטערע

Női és férfiruhákat vegyileg fest, tisztít Unió Cluj

Az Uj Kelet az ezidőség n... F... szerkesztő: D... F... szerkesztő: D... Bukaresti szerkesztő: Str. Lipsca... Az Uj Kelet cik... forrás meg...

Augustus Zürich Agency

Erdélyben nem... 7-én 1. szék

(Cluj-Kolozsv... let tud.) A cion... értelmében a J... kuló gyűlése... nap nyílik me... nem cionista z... lesztina-munka... ló közreműköd... tatott tárgyalá... ézen a gyűlése... megjelenni az... mok nemcionist... is, dokumentál... működnek köz... hon felépítésé... hogy Erdélyben... rően, nem jun... 7-ikén lesz a J... A Keren Hajje... hívja a Keren... valamint az ös... melyek még na... hogy a jelölés... annak eredmén... ponti irodát.

— Befejezte... konferencia. G... szövetségi mun... három napi ülés... A delegátusok n...

— Derült idő... lentik: A mezeo... prognóza szeri... előre főleg éjjel... állandó időjárás... Budapesten ma...

— A walesi... Londonból jelen... nap tölti be ha... herceg Windsor... kodó párnál tö...

— A mexicói... csak templomok... árisból jelentik... da mexicói jelen... jelentette, hogy... egyház és állar... A meggyezés ér... zik az ordinálás... rendezik, hogy... lesz a templomo... tekintettel arra... zárja az iskolák... egyházi delegá... hogy a kormány... tárgyalások egés... és megértő maga...

— Magától fe... szláv diktatura... A jugoszláv fővá... fednek el, hogy... belül javaglatot... elé, melyben ké... arról, hogy a dik... lamformával he... mány, beavatott... mány lenne. Az... proklamáció erre... napvilágot lát és... írják a választás... törvényhozást. E... los helyről nem...

— Magától fe... szláv diktatura... A jugoszláv fővá... fednek el, hogy... belül javaglatot... elé, melyben ké... arról, hogy a dik... lamformával he... mány, beavatott... mány lenne. Az... proklamáció erre... napvilágot lát és... írják a választás... törvényhozást. E... los helyről nem...

— Magától fe... szláv diktatura... A jugoszláv fővá... fednek el, hogy... belül javaglatot... elé, melyben ké... arról, hogy a dik... lamformával he... mány, beavatott... mány lenne. Az... proklamáció erre... napvilágot lát és... írják a választás... törvényhozást. E... los helyről nem...

— Magától fe... szláv diktatura... A jugoszláv fővá... fednek el, hogy... belül javaglatot... elé, melyben ké... arról, hogy a dik... lamformával he... mány, beavatott... mány lenne. Az... proklamáció erre... napvilágot lát és... írják a választás... törvényhozást. E... los helyről nem...

AZ ISKOLA T... nává lett gyerm... ugy kapnak erőre... natejhez 2-3 k... adunk.

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bánásági újság napilapja.
Főszerkesztő: Dr. Marton Ernő.
Feladós szerkesztő: Jámor Ferenc.
Bukaresti szerkesztőség: Hátszegi Ernő,
Str. Lipsani 91.
Az Uj Kelet cikkeinek utányomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg.

Augusztus 11-ikén lesz Zürichben a Jewish Agency alakuló gyűlése

Erdélyben nem június 30-ika, hanem július 7-én lesz az Agency-választások

(Cluj-Kolozsvár, június 22. Az Uj Kelet tud.) A zionista executivé határozata értelmében a Jewish Agency tanács alakuló gyűlése augusztus 11-ikén, vasárnap nyílik meg Zürichben, Miután a nem zionista zsidó testületekkel a Palesztina-munka támogatás érdekében való közreműködésükre vonatkozólag folytatott tárgyalások sikerrel végződtek, ezen a gyűlésen első alkalommal fognak megjelenni az európai és amerikai államok zionista testületeinek képviselői is, dokumentálva azt, hogy készséggel működnek közre a Zsidó Nemzeti Otthon felépítésében. Itt említjük meg, hogy Erdélyben az eredeti tervtől eltérően, nem június 30-án, hanem július 7-ikén lesz a Jewish Agency választás. A Keren Hajjeszód központi irodája felhívja a Keren Hajjeszód bizottságokat, valamint az összes zsidó hitközségeket, a melyek még nem jelölték ki önkormányzatukat, hogy a jelölést srgósen ejtsék meg és annak eredményéről értesítsék a központi irodát.

Befejezte ülését a genfi munka konferencia. Genfből jelentik: A népszövetségi munkakonferenciát huszonhárom napi ülés után, ma bezárták. A delegátusok már el is hagyták Genfét.

Derült idő várható. Budapestről jelentik: A meteorológiai intézet időjárás-prognózisa szerint inkább derült és egyelőre főleg éjjel igen hűvös, de még nem állandó időjárás várható. A hőmérséklet Budapesten ma délután 20 fok Celsius.

A walesi herceg harmincöt éves. Londonból jelentik: A walesi herceg holnap tölti be harmincötödik életévét. A herceg Windsorba utazik, hogy az uralkodó párnál tölthesse szülinapi napját.

A mexicói kormány megengedte a csak templomokban való vallásoktatást. Parisból jelentik: A Havas távirati iroda mexicói jelentése szerint Gil elnök kiadta, hogy sikerült elosztatni az egyház és állam között az elentéteket. A meggyezés értelmében újra engedélyezik az ordinálást. A vallásoktatást úgy rendezik, hogy a lelkészeknek jogukban lesz a templomokban tanítani a hittant, tekintettel arra, hogy az alkotmány kizárja az iskolákból a vallásoktatást. Az egyházi delegátusok is kijelentették, hogy a kormánytényezők a megegyezési tárgyalások egész folyamata alatt jóakaró és megértő magatartást tanúsítottak.

Magától feladja pozícióját a jugoszláv diktatura? Belgrádból jelentik: A jugoszláv fővárosban olyan hírek terjednek el, hogy a kormány rövid időn belül javaslatot terjeszt Sándor király elé, melyben kéri a proklamáció kiadását arról, hogy a diktatúrát alkotmányos államformával helyettesítsék. Az alkotmány, beavatottak szerint oktrojalkotmány lenne. Azt hiszik, hogy a királyi proklamáció erre vonatkozólag rövidesen napvilágot lát és három éven belül kiradják a választásokat és összehívják a törvényhozást. Ezeket a híreket hivatatos helyről nem erősítették meg.

AZ ISKOLA TERHE alatt sápadta, vész nává lett gyermekek a leggyorsabban úgy kapnak erőre, ha a reggeli és uzsonnatejhez 2-3 kávéskanál Ovomaltine-t adunk.

UNICUM

borotva
borotvaszappan
borotvafestő szij
borotvaecset
önborotváló készülék
önborotváló pengék
acéláruk felülmúlhatatlanok

„Unicum“ Kun, Calea Victoriei 2

Redden perfektuálják Marosvásárhely földgázzal való ellátásának ügyét

Hosszu évek után végre mégis földgázhoz jut Marosvásárhely

(Targumures-Marosvásárhely, június 22. Az Uj Kelet tudósítójától.) Marosvásárhelyi tudósítónk értesítése szerint a keddi nap folyamán Marosvásárhelyre érkeztek Lázár Pompiliu a Sonemetan vezérigazgatója, hogy a városi tanácsot perfektuálja a földgáz bevezetésére vonatkozó megegyezést.

Mint ismeretes Marosvásárhely városa éveken keresztül tárgyalt a földgáz társasággal Marosvásárhelynek földgázzal való ellátása ügyében. Hol a földgáz társaság lehetetlen feltételein, hol a városi tanács álláspontján, hol pedig a minisztérium rendelete folytán ezek a tárgya-

lások azonban mindannyiszor abbamaradtak. Értesüléseink szerint azonban ez alkalommal a tárgyalások döntő fázisukhoz érkeztek Marosvásárhely polgármestere kijelentette, hogy sikerült oly előnyösen megállapodni a társasággal, hogy a keddi tárgyalások alkalmával már a szerződés aláírására is sor fog kerülni. Amennyiben tehát a minisztérium utólagos jóváhagyása nem fog késni minden remény meg van arra, hogy Marosvásárhelyen három hónap múlva az első földgázvezetéket lerakják.

A Kamara megszavazta a kisebbségi iskolák 25 milliós segélyét

A megüresedett hunyadmegyei mandátumra Manoilcsut jelöli a kormánypart. A minisztertanács áttette a törvényelőkészítő tanácsra a közigazgatási törvényjavaslatot

(Bucuresti-Bukarest, június 22. Az Uj Kelet tud.) A kamara ma délutáni ülésén megszavazták a kisebbségi iskolák számára 25 millió lej államsegély nyújtásáról szóló törvényjavaslatot. Ez után áttértek a gyorsított eljárásról szóló törvény vitájára, amely betöltötte a kamara délutáni ülését.

A szenátus ülésének napirendjén Jonas Gradisteanu független szenátor interpellációja szerepelt az optánskérdésről. Mironescu külügyminiszter távolléte miatt azonban az interpellációt péntekre halasztották. Az interpelláció egyebként is idejelt multa, mert a hosszúságos tárgyalások végetértek — amint arról lapunk más helyén beszámolunk. Itt említjük meg, hogy a tragikus végű Horia Maniu hunyadmegyei képviselő megüresedett helyére a kormány Mihai Manoilcsu volt averescanus pénzügyi államtitkárát jelöli.

Bucuresti-Bukarest, június 22. Ma délelőtt 11 órakor a kormány Maniu elnökletével minisztertanácsra ült össze, amely délután 3 óráig tartott.

Vlad Aurél kultuszminiszter beterjesztette a kultusz törvény 7., 12. és 24. szakaszainak módosításáról szóló törvényjavaslatot, amely a hívőknek az imaházakban vagy hitközségi gyűléstermekben tartott olyan gyűléseiről szól, amelyekben a fennálló törvények ellen izgatnak.

Vaida belügyminiszter bemutatta több falu kérését, hogy a koresmák vasárnap és ünnepnapokon is nyitva tartanak. A kormány háromtagú bizottságot küldött ki a belügy- és népjóléti miniszterektől a kérdés tanulmányozására. Iunian igazságügyminiszter beterjesztette a nők polgári jogainak szabályozásáról, továbbá a természetes gyermekek helyzetének rendezéséről szóló törvényjavaslatokat, amelyeket a minisztertanács aprotál.

Ezután Mirto belügyi alminiszter benyújtotta a közigazgatási reformjavaslatot. A kormány a javaslatot a legfőbb törvényelőkészítő tanács elé terjeszti.

Most jelent meg

Autó kézikönyv

Irta: WEINER EMIL

Az „Autó Kézikönyv“ két részre oszlik:

Első rész

az előismereteket tartalmazza (mechanika, elektromosság, stb.) azok számára, akik ezeket nélkülözik, vagy ismereteiket fel őhajtják ujítani. Ezek az előismeretek az automebil szerkezetének és működésének megértéséhez nélkülözhetetlenek, viszont ezek segítségével a könyvet a laikus is könnyen megértheti

A második rész

az autò szerkezetének, kezelésének és vezetőségének ismertetésével foglalkozik, az érthetőség követelte részletességgel, amit szemléltetőleg segítenek elő a nagyszerű kivitelei ábrák.

Az **AUTO KÉZIKÖNYV** a nagyközönség számára van írva és a kezdő-solfőrtől a más szakmában működő mérnökig mindenki élvezettel és tanulsággal olvashatja.

520 ábra 610 oldal Árát füzve 510

Házilag készíthető

szódavíz

jó, tiszta, olcsó.
1 liter. Lei: 3.50
Főlerakat:
Emil Schusztler
CLUJ.

Bélyegket becsát ki a Vatikán. Rómából jelentik: A lateráni szerződés aláírása után a Vatikánban nagy erővel megindult a vatikán államnak, a Citta de Vaticano-nak állami berendezkedése. Az új berendezkedés egyik fontos részét képezi a vatikáni postahivatal, mely most új bélyegsorozatokat ad ki és ezekkel a bélyegsorozatokkal valószínűleg nagy jövedelmezt is biztosít a vatikáni kincstár számára, mert az új vatikáni bélyegket nem annyira a levelek elküldői, mint a bélyegkedvelők fogják vásárolni. Először egy tizenkettős sorozatot adnak ki. A legdrágább bélyegek ezek közül, a 75 centesimo fölöttiek XI. Pius pápa arc képét viselik. A többiekben a papai címer van, a tóra keresztezett kulcsok fölött. A vatikáni posta különben háromféle postatarifát ismer. Az egyik a belföldi tarifa, a vatikáni város területén, a másik az Olaszországon belüli küldendő levelekre szóló tarifa és végül a külföldi posta tarifája. A bélyegsorozatok eladására külön hivatal alakult, melynek címe: Ufficio Filatelico Vaticano, Roma, Citta del Vaticano. Bélyegsorozatokat innen a postaköltség bevétele mellett levélben is meg lehet rendelni.

XI. Pius pápa ezen a nyáron még nem hagyja el a Vatikánt. Rómából jelentik: A Correspondenza nevű egyházi nyomatos szerint XI. Pius pápa ezen a nyáron még nem szándékozik elhagyni a Vatikánt. Hogy mikor él ezzel a számára most már megnyitott lehetőséggel elsősorban, azt egyelőre még nem lehet tudni.

Ön okos embernek tartja magát és mégsem tudja, hogy

gummibélyegző és nyomtatvány

legelőcsöb forrása

Eugen Katz Cluj,
Strada Regina Maria 37. szám.

Salina uioara

Având de vândut:

- cca. 20.000 kgr. fontă veche;
- cca. 10.000 kgr. otel de macaze;
- cca. 10.000 kgr. Sini de otel;
- cca. 5000 kgr. fier vechi;
- cca. 500 kgr. Ramesite din tablă vechi (desenri);
- cca. 3400 kgr. pile vechi dif. dimensiuni;
- 8 buc. antiincalzitoare transf. in cazane;
- 1 buc. locomobilă sist. Richard Carret & Co;

pentru care va tine licitatie publică cu ofertă inchise si sigilate in ziua de 29 Iulie 1929, in localul Dir. Salina din Uioara ora 11, dimineata; condiționile se pot cere cu scrisoare timbrată cu 10 lei. Atât materialul cât si caetul de sarcini se pot vedea in fiecare zi de luera la Serviciul Economatului in Salina Uioara, intre orele 8-1 si 3-5 p. m.

Licitatia se va tine conf. Legei cont. Publica

Directiunea.

Hirdessen az Uj Keletben

SZÍNHÁZ

Ferenczy Gyula és Mária

Tizenegy hónap megkezdődött a színház-szezon. Minthogy eljönnek a magyeme legelrejtette kukkal felfrissíty nyomoruságos é

Számaltanszor a szigetnél alig közönsége Erdély vagy magyar szervezett szintáiban, biztosak leligazgató is meg ségél.

Nos, ezidén jött le Szigetre. rangu művészen gati kulturcentri képzettségével, b

képül állíthatunk színigazgatók elé

Ferenczy igazg

tésztette el szesziget a magyar

ból is százszázale

nek magvannak

igenyei. Epen e

egy kimondottan

az „Ábriss rózsái

egy csapatra me

zóséget. Az előad

gok arra engedn

Ferenczy dr. elta

lyoni haladnia

jóval felülmulják

társulatok nivója

A társulat tagj

kezők: Lengyel I

Vigh Ernő, Kó

Mici, Ágoston

Szabadkai József

művészek, akik j

letes darabot hoz

Az Ábriss rózs

Vigh Ernőről kel

Cohen Izsák szre

ért el. Ha a társ

főerőssége volna

volna a siker. A

fegyelmzetttség

rendező érdeme.

A színház-szezo

Mérnöki könyv, műszer, papír Lepage nál Kérjen jegyzéke. Cluj, ket, árajánlatot.

délután kerül eldöntésre a nagyváradi Rhédey-kerti sporttelepen. A mérkőzést újból Suciu kapitány vezeti.

A központot csak dicsérni tudjuk, hogy egyszer már megembérelta magát és így kezelt arról tanúságot tenni, hogy van még sportjogbiztonság a futballban. A különös csak az, hogy ezt ép akkor teszi, amikor saját maga követte volt el a hibát és a KAC-nak a Románia ellen ugyanezen okból annakidején beadott óvását elutasította, míg most alaposnak találta a Törökvis indokait. Pedig a KAC óvásának elfogadása esetén nem is a Románia lett volna a kerület bajnoka.

A mai mérkőzésnek valósággal istenitélet jellege van. Amelyik fél győz, annak van igaza. Ezért igen heves és kemény kijárást várunk.

Uj egyet a kolozsvári kerületben Az FSSR központja elismerte a tordai Uveggyári Sport Club (Sticla) csatlakozását. Itt említjük meg, hogy a Dési Hakoai egyesület nem affiliált és figyelmeztetjük az egyesületeket, hogy ilyen csapatokkal játszani nem szabad, mert szigorú büntetés vár rájuk.

A Haggibbor uszókaszakosztálya július elején nagyszabású versennyel egybekötött kirándulást rendez Nagybanyára. A szakosztály felhívja mindazokat, akik a kiránduláson résztvenni óhajtanak, jelentkezzenek a hét folyamán a szakosztályi vezetőknél a Diana-uszodában, naponta 2-4-ig. Ugyanitt felvilágosítást kapnak a vízpoló egyjttés programjáról és a szakosztály mijködéséről is.

A Haggibbor atlétikai szakosztálya ifjúsági szakosztályt létesít. Felhívjuk mindazokat a 14-18 éves ifjakat, akik atlétika bármely ága iránt hajlamot éreznek, jelenjenek meg a szakosztály kedden este 7 órakor tartandó alakuló ülésén a klubhelyiségben.

A Haggibbor tenniszszakosztálya nagy előkészületeket tesz a jövő heti versenyre. A NAC hírneves gárdája, ólén az ország legjobb hölgyjátékosává: Zozovits Lenkével fogja összemérni erejét valamennyi kolozsvári egyesülettel, hogy megszerezze a Haggibbor serleg-vándordíj első védelmét. A serleg a Kalapkirály, kirakalában közszemlére van téve és rendkívüli feltűnést kelt a nagy közönség körében.

Kolozsvár atlétikai és tenniszbajnokságai. Ma, vasárnap kerülnek eldöntésre a kolozsvári atlétikai bajnokságok. Ha az időjárás kedvező lesz, úgy szép kijádelmekre és jó eredményekre is lesz kilátás a versenyen, amelyen indulni fog a kerület minden számottevő atlétája.

A kerületi tenniszbajnokságok már csütörtökön kezdődtek volna és ma már a döntőknek kellene eldőlniök. A rossz időjárás miatt azonban egyelőre még csak a selejtezőknél tartunk, úgy hogy az érdekesebb kijádelmekre néhány nap múlva fog sor kerülni.

NAC-KMSC. Nagyváradi egyik legjobb csapata, a NAC ma Kolozsvárra vendégszerpel. A KMSC látja vendégül a váradiakat. A munkáscsapat szorgalmas tréninggel készült fel a meccsre és reméli, hogy beigazolja multkori nagyváradi vereségének irrealitását.

Az Universitatea lesz vasárnap a dési Hakoah ellenfele. Dejről jelentik: A dési Hakoahnak sikerült vasárnapra egy mérkőzésre lekötni a kolozsvári Universitatea komplet első csapatát. A nivó sporteseménynek ígérkező mérkőzés nagy várakozás előzi meg. A Hakoah a következő felállításban szerepel: Holländer Raffael, Hirsch, Fränkel, Weiss, Singer, Klein, Babuka, Roka, Lázár, Roth.

Egy spanyol őrnagy két kísérrővel oecánrepülőuttra startolt

Hatalmas hidropiánon kelt utra Franco őrnagy

Madrid, június 22. Franco őrnagy oecánrepülő, aki három évvel ezelőtt elsőnek repült át közbeeső leszállással Spanyolországból Argentínába, két kísérrővel a Numanquia nagy hidropiánon újabb oecánrepülésre startolt. Franco ezuttal Iszakamerika keleti part vidékén akar földet érni s utvonálnak a Graf Zeppelin első amerikai utvonálát választotta.

Ideérkezett jelentések szerint az oecánrepülők közelednek az Azorokhoz, de közbeeső leszállásuk nem valószínű, mert 4600 liter benzint vittek magukkal az utra.

A meteorológiai intézetek jelentései az Azorokon tuli területen depresszióról számolnak be, úgyhogy lehetséges, hogy az oecánrepülőgépek viharzónákat kell majd kerülgetnie.

A gép Amerikába érkezését holnap a déli órákra várják.

Francó légi uton fog visszatérni Amerikából, amikor is New-Foundland partvidékéről indul s leszállás nélkül óhajtt Spanyolországba visszatérni. Az ut amerikai körrepüléssel és pihenéssel együtt mintegy tíz napot fog igénybevenni s a két oecánrepülőt hossza mintegy tizenkétezer kilométer lesz.

Madrid, június 22. Franco kapitány és társa tegnap hatalmas hidropiánon déltán 4 óra 49 perckor az Azori szigetek irányába Los Alcazeres repülőtéréről oecánrepülő uttra startolt. A pilóták uti célja Newyork, Washington, majd ismét légi uton óhajtanak visszatérni Európába.

A spanyol és kanadai meteorológiai intézetek a tenger feletti repülés tartama alatt állandóan tájékoztatni fogják az oecánrepülőket az időjárás helyzetéről.

Kötélaltali halálra ítélték két szerbrablóvezért. Belgrádból jelentik: A mitrovicai törvényszék ma hirdette ki ítéletét Odobasics Jovan és rablóbandája bűnperében, akik hónapokon át röttegésben tartották a Szerémséget s ez idő alatt számos rablást és gyilkosságot követtek el. A bíróság a bandavezért és a két főkolompost kötéltaltali halálra, a banda többi tagjait hosszú tartamu szabadságvesztés büntetésre ítélte.

Vásárnap. Választmányi tagok: Sarfstein Herman, Karniöl Herman, Funk Lipót, Lehr Chajim, Hersch Jakab és Marmaroseh Jakab. Pöttagok: Kahán Wolf és Grünfeld Salamon.

SPORT

Megemmisítették a Románia-Törökvis elődöntőt. A bukarésti központi futballszakosztály tegnapi ülésén foglalkozott a Törökvisnek Nemes jogosulatlan szereplése miatt beadott óvásával és mántan beigazolódott, hogy Nemes az 1928-29 évi bajnoksáért már játszott a NAC csapatában, megemmisítette az elődöntőt, amelyet tudvalevően a Románia nyert még 1:0 arányban. Tekintettel arra, hogy a Románia jóhírszemisége beigazolódott — a központnál történt s helytelen leigazolása — a központ elrendelté a mecca újrajátszását. A Törökvis-Románia elődöntő reprize ma

Felhívás a Ceivot, Ceir aMizrachihoz! Vasárnap, e hó 23-án déltán hat órakor a Zsidó Nemzeti Szövetség helyiségeiben tartja a kolozsvári Mizrachi szervezet rendkívüli közgyűlését. Targy a kongresszusi választások előkészítése. Számos megjelenést kér a vezetőség.

Tisztujtó közgyűlés Borgóprundon E hó 16-án tartották meg Borgóprundon a zsidó hitközség tisztujtó gyűlését, amelynek eredménye a következő: Hitközségi elnök Welsmann Mayer; gondnok Herstig Herman; jegyző Gottlieb

SZABÓ IMRE uti jegyzetei

AZ UJ BALKÁN

a közeli napokban megjelenik.

A Balkán népei a béke tizedik évében

A balkáni zsidóság az uj világhelyzetben.

Besszarábia, Bukovina, Erdély, Dobrudza, Órománia, Bulgária, Törökország, Jugoszlávia, Görögország.

Ara 220 lei.

Előjegyzéseket elfogad az Uj Kelet könyvosztálya

Kedden este Désen vendégszerpel a kolozsvári Habima. A kolozsvári jiddis műkedvelők színtársulata a Habima, a keddi nap folyamán Désen fog vendégszerpelni. A dési zsidóság amely a mult alkalommal tejt házzal honorálta és meleg ünneplésben részesítette a Habima mijkedvelőit, ezuttal is nagy várakozással tekint a keddi előadás elé. A Habima repertoárjában ezuttal Josef Laitiner négyfelvonásos tragikomédiája: a Jiddale der blinder — szerepel.

A hitközségek nagygyűlése. A kongresszusi és statusquo ante hitközségek vasárnapi nagygyűlésér. Erdély és Bánát minden részéből számosan jelentették be részvételiüket, közöttük kiváló közéleti férfiak is, úgy hogy magas színvonalu tárgyalásokra van kilátás. A nagygyűlésprogramjában annyi változás történt, hogy a heffói ülés is a Kereskedelmi és Iparkamara dísztermében fog megtartani, valamint a kulturmajiné is, amelynek tárgya dr. Lövy Ferenc marosvásárhelyi főrabbi előadása lesz. A nagygyűlésre érkező delegátusokat a pályaudvarra kirendelt eserkészek fogják fogadni, akik a szállás felől is utbaigazítást fognak aini. D. u. 5 órakor a teljes énekkar közreműködésével istentisztelet lesz a Ferdinand király-uti zsinagógában, melyt 6 órakor követni fog a megnyitó ülés a kamara dísztermében, ezt pedig este 9 órakor a hitközség társasvacsorája a vendégek tisztelőtére a Salom-klub helyiségeiben (nem, mint jelezve volt, a zsidó óvoda nagytermében). A nagygyűléssel kapcsolatban hétfőn d. u. az Erdély-Bánati Rabbiegyesület is közgyűlést tart.

Nem fog a gyomra égni,
ha rendszeresen issza a
Málnási
Siculia gyógyvizet
Kapható minden lúszerezletben.

Béke helyett — békekiállítás. Hágából jelentik: A béke városában szeptemberben megnyitják a béke és népszövetségi kiállítást, amelyben felsorakoztatják az évszázadok békemozgalmainak eszközeit és munkálkodását. Részt vesznek a világ összes pacifista szervezetei, Hollandia nagy súlyt helyez arra, hogy a békepropaganda jól sikerüljön.

Biesad fürdő nyitva június 1-től. Elsőrangú orvosi szaktekintélyektől ajánlva a gyomor, bél, gége hurutos megbetegedése, gyomorfekély, vese stb. bajoknál. Ivókura, meleg ásványviz és szénsavas fürdők, hidegviz gyógymód és inhalatórium. Strandfürdő. Állandó fürdőorvos. Napi pensió 240 lej. Diétás konyha. Gyógy- és zenedíj nincs! Vasut, posta, távirtda helyben. — Baile Biesad, juđ. Satmar.

A nők világkongresszusa élesen elítélte a hatalmak fegyverkezését. Berlinből jelentik: A politikai egyenjogúsáért küzdő nők világkongresszusának mai ülésén határozatban a legegészebben elítélték az államok állandó fegyverkezését és kimondották, hogy a világbéke leghathatósabb biztosítását a rögtöni általános leszerelésben látják. A kongresszus erőteljes akciót készül beindítani Memorandummal fordul leszerelést sürgető emlékiratával az összes államok kormányaihoz s mindazokhoz a tényezőkhöz amelyek az eredményes kimenetelű leszerelési értekezlet rövid idő nbelüli összehívásában közreműködnek. A kongresszus tagjait ma Loeb, a birodalmi gyűlés elnöke látta vendégül.

Orvosi könyv
Nagy raktár
minden nyelven **Lepage**
Cluj-Kvár. — Kérjen árjegyzéket.

A Nemzeti Színház

Vasárnap, június

Szerda, június 20

(előadás)

Péntek, június 28

Vasárnap, június

ból.

Az előadások k

banutatót kivéve

népszerű helyáral

kerti mozgó műsor

Vasárnap 9 órakor

len idei sláger

3 órán át tart

Hétfőn 9 órakor:

idei slágerfilm

3 órán át tart

Kedden 9 órakor:

len idei sláger

Három órán

SZÍNHÁZ — MŰVÉSZET

Ferenczy Gyula dr. színtársulata Máramarosszigeten

Tizenegy hónapos szünet után újra megkezdődött Máramarosszigeten a színház-szezon. Minden évben, ilyen tájban eljönnek a magyar színészek az ország eme legelrejtettebb csücskébe és játékkal felfrissítik a szigetiek sivar, nyomoruságos életét.

Számítalanszor állapították meg, hogy a szigetnél alig van hálásabb színházi közönsége Erdélynek. Legyen az zsidó, vagy magyar színház. S ha egy jól megszervezett színtársulat játszik a városban, biztosak lehetünk abban, hogy az igazgató is meg van elégedve a közönséggel.

Nos, ezidén Ferenczy dr. társulata jött le Szigetre. Az igazgató maga elsőrangú művészember, aki márka a nyugati kulturcentrumokban s akit magas képzettségével, becsületességével mintaképül állíthatunk a többi erdélyi magyar színházgatók elé.

Ferenczy igazgató egy pillanattal sem tévesztette el szem elől, hogy Máramarossziget a magyar színjátszás szempontjából is százszázalékos zsidó város, amelynek magyannak a maga speciális kultúrjegyét. Epen ezért már az első héten egy kimondottan zsidótárgyú darabot, az „Ábris rózsáját” mutatta be, amellyel egy csapásra meghódította a szigeti közönséget. Az előadás után hallatszott hangok arra engednek következtetni, hogy Ferenczy dr. megtalálta azt az utat, amelyen haladnia kell és hogy előadásai jóval felülmúlják a többi erdélyi színtársulatokét.

A társulat tagjai nagyjában a következők: Lengyel Irén, Borovszki Oszkár, Vigh Ernő, Közeghy Dusi, Krámer Mici, Ágoston Baba, Lázár Hilda és Szabadkai József. Mindannyian komoly művészek, akik jó szereposztásban tökéletes darabot hoznak ki.

Az Ábris rózsájában legelső sorban Vigh Ernőről kell megemlékeznünk, aki Cohen Izák szerepében frenetikus sikert ért el. Ha a társulatnak csupán ez a főerőssége volna, akkor is biztosítva volna a siker. A nagyszerű összjáték és figyelemzettség Szabadkai igazgató, főrendező érdeme.

A színház-szezon megindult Szigeten és a szigetiek mindent elkövetnek, hogy a társulat sorsa az anyagi problémák sorába ne kerülhessen. Mert akármilyen súlyos anyagi válságot ének át most Máramarosban, így Szigeten is, ha látni fogják, hogy állandóan nívós előadások vannak műsoron, a közönség egy este se fog elmaradni a színházból, mert a szigetiek szeretnek színházba járni.

(sch. 2.)

A Nemzeti Színház és a Román Opera heti műsora:

Vasárnap, június 23: Pillangó kisasszony

Szerda, június 26: Doralice. (Bemutató-előadás)

Péntek, június 28: Doralice.

Vasárnap, június 30: Szóktetés a szerájból.

Az előadások kezdete este 9 órakor. A bemutatót kivéve, minden előadásban népszerű helyre kerülnek.

MOZI

GRAND

kerti mozgó műsora a városközpont udvarán

Vasárnap 9 órakor: Harold Lloyd egyetlen ideai slágerfilmje: a Gyáva hős.

Hétfőn 9 órakor: Harold Lloyd egyetlen ideai slágerfilmje: a Gyáva hős.

Keddén 9 órakor: Harold Lloyd egyetlen ideai slágerfilmje: a Gyáva hős.

Szerdán 9 órakor: Harold Lloyd egyetlen ideai slágerfilmje: a Gyáva hős. Három órán át tartó kacagás.

CORSO-filmszínház műsora:

Vasárnap 3, 5, 7, 9 órakor, utoljára: A balga szíj. Henry Bataille világhírű műve, filmre rendezve. Főszereplők: Susy Vernon, Jean Angelo,

Emmy Lynn. Előjáték: A legújabb journal.

Hétfő 5, 7, 9 órakor, premier: A szerelem szimfoniája. — A legújabb és legnagyobbrómanfilm. Főszereplők: Vivian Gibson, Ion Livescu, Alex. Critic, Ion Petrescu. Előjáték Ufa heti híradó.

Kedd 5, 7, 9 órakor: A szerelem szimfoniája. Főszereplők: Vivian Gibson, Ion Livescu, Alex. Critic, Ion Petrescu. Előjáték: A legújabb Ufa híradó.

Közgazdaság

A Banca Franco-Romana visszavonta moratórium kérését, mert a betétesek lemondottak hathavi kamatról

(Bucuresti-Bukarest, június 22. Az Uj Kelet tud.) Bukarest pénzügyi körében nagy érdeklődéssel kísérik a Banca Franco Romana megmentésére irányuló erőfeszítéseket, amelyek úgy látszik sikerre is vezetnek. A 385 millió képviselő betéteseknek egy küldöttége megjelent a bank igazgatóságánál s közölte, hogy hajlandók 6 hónapig felüggeszteni kamatfizetési igényeiket, amennyiben kellő garanciát kapnak tőlükük biztosítására. A bank ennek folytán vissza is vonja moratóriumkérését, mert tulajdonképpen a betétesek adták a moratóriumot. A betétesek egy kül-

dötsége megjelent a Banca Nationala-nál is, ahol Oscar Chiriacescu kormányzóhelyettes fogadta őket. Chiriacescu kijelentette, hogy a bank foglalkozik a Banca Franco Romana ügyeivel és nincs ok nyugtalanságra, mert a bank aktívái felülmúlják a passzívakat. A küldöttség ama kérésnek, hogy adjanak újabb kölcsönt a zavarokkal küzdő intézetnek, a Banca Nationala új szabályai miatt nem lehet eleget tenni, viszont azt ajánlja a betéteseknek, hogy mérsékeljék túlzott kamatigényeiket.

9-ről 15%-ra emelik az adóhátralékok késedelmi kamatját. Bukarestből jelentik: A pénzügyminiszter törvényjavaslatot készít, amely az adóhátralékok késedelmi kamatját jelentékenyen felemeli. A vonatkozó javaslat a közeli napokban a parlament elé kerül. — Újabb jelentés szerint a pénzügyminiszter elhatározta, hogy az adóhátralék késedelmi kamatját az eddigi 9%-ról 15%-ra eméli fel. A kamat az esedékesség napját követő hónap elsejétől számítódik.

A gabonapiac világhelzete. Londonból jelentik: Az Egyesült-Államokból és Kanadából érkező jelentések szerint a világ gabonapiacairól általában jó termés várható. Minthogy a tavalyi termésből nagymennyiségű készletek maradtak, valószínű, hogy ez a körülmény erős befolyást fog gyakorolni az árak alakulására. Az Egyesült Államok a termés mai helyzetében valószínűleg 870-900 millió bushel gabonát fognak produkálni. A tavalyi gabonatermelés 903 millió, az ezt megelőző évben 878 millió bushel volt. Argentínából és Ausztráliából eddig megbízható termés-

jelentések nem érkeztek. Az indiai buzatermést már behordták és a termés jóval nagyobb a tavalyinál. Nyugat-Európában, különösen Franciaországban és Spanyolországban a téli károk már kihéverték. Németországban jó termés várható. Csehszlovákiában közepes a termés. Európa keleti részén, Magyarországon és Romániában közepesen jobb termés lehet várni. Azonban Péter és Pál napján az aratást aligha lehet megkezdeni.

Az angol city az aranyszállítások után. Londonból jelentik: A londoni aranypiac még mindig annak az aranyszállításnak a hatása alatt áll, mely nemrégén fujtott be az amerikai nagybankok trezorjaiba. Három newyorki bank 166 millió font sterlinget kapott aranyban a Bank of Englandtól. A cityt ezek az aranyszállítmányok nem lepték meg, minthogy az angol font kurzusa erre már régóta elköszítette őket. Az Angol Bank Amerikába szállított aranyát valószínűleg kárpótlóni fogja az az arany mennyiség, amely Argentínából fut be valamelyik angol kikötőbe.

DR. MED. WABER-FELE

Üdülő-otthon

Rozsnyón (Brassó mellett), Hidutca No. 695. Feinótték, valamint gyermekek (kísérő nélkül is!) részére májustól októberig nyitva áll. Fertőző betegeket a fennálló rendeletek alapján nem fogadunk be. Saját konyha lábbadozók és gyerekek részére. A lakás mellett virágos- és gyümölcsös kert játszóhelyekkel. Szép séták, kirándulások a rozsnyóköri nagy fenyevesekbe. Felvilágosítást nyújt: Dr. med. Waber Gustaf szakorvos gyerekek és csecsemők részére Brassó, Buzasor 3. I.

APRÓHIRDETÉSEK

Egyszeri közlésnél egy szó 5 lej, vastagabb betűvel 10 lej. Legkisebb apróhirdetés 50 lej. Állatkeresőknek 30 százalék kedvezmény. Apróhirdetések díja előre fizetendő. Jelzés levelet csak úgy továbbítunk, ha portó bélyeg mellette van. Eljegyzési hírek díja 250 lej.

Ajánlok a legolcsóbb napi árak mellett frissen olvasztott és tisztán kezelt

LIBAZSIRT

— saját export-bőrdőmben szállítva — 5 kilogrammtól kezdve minden mennyiségben

Friedmann M. Oradea

Piata Mihai Viteazul 11. sz.

Ékszerésztanonnak felvétetik egy jó házból való fiú koszt és lakással. — Alexander Fülöp Goldschmid, Sibiu, Rosenanger 5.

„Der Talmud“, Übertragung von G. Goldschmidt, in 11 Bänden, zu beziehen durch der jüdischen Buchhandlung Safruth Cluj. — Günstige Zahlungsbedingungen. Verlangen Sie Prospect.

Társalkodónékné ajánkzik izr. urinó, ki perfekt német, tól esetleg a háztartást is vezeti. Anyahelyettesnek, gondnoknőnek vagy hasonló állást is vállalnék. Szíves megkereséseket „Komoly, megbízható” jellegre elaphoz kérek.

Különbejárati butorozott szoba, két szemblyre is, június 1-re kiadó. Calea Victoriei 93.

„Haolam“. A cionista szervezet héber hetilapjának 6 kongresszusi száma Lei 150. Kongresszeitung összes számai Lei 135. Julius 1-ig megrendelhető a „Safruth” könyvkereskedésnél Cluj.

Különbejárati szép szoba butorozva, esetleg fürdőszobahasználattal belvárosban kiadó. Cím a kiadóban. Mindennap frissen készített kóser tejföl, vaj és turó kapható Schwarz Ignácánál, Ca ea Decebal (volt Rudolf-u.) 36. alatt.

TÖZSDE

Valutapiac 1928 június 22 (Rador)

DEVIZÁK	Kolozsvár	Zürich		Páris	Bukarest	Budapest	Bécs	Prága	Newyork
		Nyitás	Zárlat						
Zürich	3245-3245	—	—	49150	3241	1103750	13689	6407750	1926
Newyork	16320-16820	51985	51925	2556	16815	57360	71140	337975	—
London	81735-81735	252050	2520	12384	81675	278125	344950	163825	48482
Páris	660-659	2033	2032	—	659	2244	2783	132285	39087
Milano	882-882	271950	271875	13380	88150	3001	37225	17685	52332
Prága	49950-49950	1739	1739	—	49863	169825	210637	—	28626
Budapest	2912-2932	903550	906150	—	2932	—	12395	—	—
Belgrad	297-297	913	913	—	297	—	10025	—	—
Bukarest	—	30850	308	1515	—	—	34025	—	176
Varsó	19-19	582550	5826	—	19	—	42210	—	5925
Bécs	2368-2368	7306	7306	—	2368	—	6430	—	—
Berlin	4019-4019	1239250	12402	—	4018	—	8060	—	—
							136865	16971	—

Száz lej árfolyama: Zürich (utó) 308, Páris 1520, Budapest 34025, Bécs 42210, Prága 200325

A GYERMEK

Irta: WSJEWOLOD IWANOW

Mongolország egy vad, örömtelen állat!

A kő is állat azon a területen, a víz is állat, még a pillangó is alkalomra leselkedik, hogy megszurjon valakit.

A mongolok különös emberek. Nem lehet tudni, micsoda szív lakozik egy mongol emberben. Bőrgunyát viseli, hasonlít a kínaihoz és messze az oroszoktól, valahol a Kóhior sívatag tulsó oldalán telepedett le. Azt mondják, a mongolok még tovább fognak vándorolni, Kinán túl Indiába, a hét folyó partjára, ismeretlen országokba.

Az oroszokon kívül Irtsiből kirgizek is idejöttek Mongoliába, menekültek az orosz háború elől. Ezeknek esillamból van a szivük, semmire sem használ, át lehet látni rajta. Nem siettek, szépen, tem pősan jöttek, magukkal hozták marháikat és gyermekeiket. Sőt, betegeiket is ide szállították.

Az oroszokat ellenben kegyetlenül jüték ide. Erős, egészségs fickók voltak. A gyöngéket visszahagyták a sziklás hegyekben: egyszerűen ott pusztult, a másik részüket agyonverték. Ott kellett hagyniok asszonyaikat, gyermekeiket, javaikat és barmaikat a fehéreknek. Ezért a férfiak olyan nyakasak voltak, mint tavaszkor a farkasok. Bent feküdtek a ponyvák alatt kocsiáikban és hazájukra gondoltak.

Ötvenen lehettek, a vezetőjük Szergej Szelivanov volt.

Unatkoztak.

Mialatt ugyanis a fehér csapatok beszo rították őket a hegyek közé, ezek a sötét, roppant sziklák borzalommal telítették meg sziveiket. Itt a pusztán azonban unalom fogta el őket és honvágy. A pusztá valamelyest hasonlít Irtsi sívatagjaihoz: durva fű, kemény égboltozat — mégis ez a pusztá idegen volt nekik, seholsem ott, honos, az ország nem volt megművelve, kietlen és vad volt.

Azonfelül nem voltak asszonyok.

Éinek idején borsos katonai históriákat mondtak el egymásnak asszonyokról és ha már nagyon fej voltak paprikázva, lóra ültek és a sívatagban kirgiz nőket jldöztek.

Nem volt szép dolog, sőt ellenszenves, csunya szokás volt, mintha az ember állatokkal fajtalankodott volna.

A kirgizek azonban félték az oroszoktól és tovább vándoroltak befelé a pusztá ságba. Ha megpillantottak egy oroszot, a puskáikkal és tegezükkel megfenyegették, ordítottak is, de senki egy lövést nem tett és senki a nyilat nem használta. Meglehet, hogy nem is értettek ehhez a mesterséghez.

2.

Az orosz különítmény számvevője, Afanassi Petrovics siránkozó természet volt, mint egy kicsiny gyermek. Arca is egy gyermek: apró, szakálltalan, rózsás. Csak lábai voltak hosszúak és erőteljesek mint egy tevéé.

Azonban, ha lóra szállott rögtön szigorú lett. Ekkor rózsás kis arca eibujt és ahogy megülte a lovat: sötét és féltékeny, get gerjesztő jelenséggé vált.

Pünkösöd táján három embert: Szelivanovot, Afanassi Petrovics számvevőt és Drevessinin titkárt — beküldtek a sívatagba, hogy keressenek jó legelőt, ha találtnak.

A nap tűzés sugarai alatt a homok-síkok valóságban füstölögtek.

Feljülről, az égről, kevés szellő nyargalt. A föld felől, fel, a reszkető égboltozat irányába, tüzek emelkedtek. Az emberek és állatok teste megdermedt és nehéz volt, mint a kő.

Néhez honvágy jütte meg a lelkeket. Szelivanov rekedten szólt:

— Ki lehet ott az a nőszemély! . . . Mindnyájan tudták, hogy csak képzőleg. Irtsiből beszélt, a hazájáról. De a ritkaszállu areok némák maradtak,

mintha az ég elpérszelte volna hangjukat, mint ahogy a nap pérszelte le a sívatag fűvét. A szemek hójja pirosra tjezsodott, mint azok a sebek, amiket horoggal tépnek.

Irtó hőseg.

Végre megszólal Afanassi Petrovics és szinte sírva mondja:

— Kiváncsi vagyok, vajjon otthon is ilyen irtó forróság van!

A kicsiny hang szinte sirt, de az aro nem sirt. Csak a nehezen lélegző ló bosszu, fáradt szemében mutatkoztak könnyek.

Igy vonultak el a bajtársak, egyik a másik mögött, vadkecskék nyomán, be a sívatagba.

A homoksíkok valóságban parázslottak. A forró szél ráragadt a vállakra és fejekre. A füstben izzott a verejték és nem tudott utat találni a száraz bőrfelületre.

Estefelé, amikor kibujtak egy homokbarlangból, Szelivanov nyugat felé matatott és így szólt:

— Amarra, mintha emberek lovagolnának.

Valóban a láthatár mélyén látni lehetett, hogy rózsás pórfelhőket tapostak fel a levegőbe.

— Bizonyára a kirgizek.

Vitatkozni kezdtek.

Drevessinin azt mondta, hogy a kirgizek nagyon messze vannak és lehetetlen, hogy Szelivanov tábora felé tartának. Afanassi Petrovics ezzel szemben kife-

lentette:

— Akármit mondasz ezek kétségtele-nül kirgizek, kirgiz homok száll fel, mert vastag.

Amikor azonban a homokfelhő közelebb hőmpolygott, mindnyájan megállapították:

— Ezek idegenek.

Gazdáik hangjáról a lovak megérezték, hogy a levegőben valami idegen, valami veszedelem volt, fijeiket hegyezték és lefeküdtek, mielőtt erre parancsot kaptak volna. A szürke és sárga lovak vékony lábaikon így fekve, nagyon esetleneknek és nevelségecsnek látszottak. Hatalmas, ijedt szemeket, mintha szegyenjükből zárták volna és akadozva vettek lélegeztet.

Szelivanov és Afanassi Petrovics, a számvevő, egy homokmedence szélén ültek. A számvevő szipakoltás sirt. Szelivanov paraszt volt és a számvevő gyermekes sirása felvidította. A pórfelhő egyszerre kőtészakadt. Egyenlőten taktusban zörögtek a kerekék és látni lehetett hosszú löfarkokat a táborban.

Szelivanov meggyőződéssel jelentette ki:

— Ezek oroszok . . . Tisztek . . .

Drevessininhez átkiáltott a homokmedence tulsó oldalára és hívta.

A kosárkocsiban két ember ült, piroszegélyű katonasapkában. A por miatt nem lehetett látni az arcukat. A parfelhőből egyébként egy fegyver csöve is kilátszott és időről időre egy ostort lehetett látni a por mögött.

Drevessinin gondolkozott és így szólt:

— Katonatisztek . . . nyilván szolgálattalag járnak erre. Semmi kétség benne. Valami expedícióféle . . . nyilvánvaló!

A szemével hunyorított és száját félre huzta.

— Azt hiszem, legjobb lesz, ha lekapjuk őket.

A kócsi a két embert egyre közelebb hozta. A lovak vidáman poroszkálnak és mögöttük a kócsi felkavarta a mongol homokfelhőt.

(Folyt. köv.)

Férfi kalapokat

fest, tisztít, formál és vasal

FEHÉR

Strada Memorandului (volt Unió-u.) 21. Redout.

Cserépkályhák

legszebb kivitelben színekben, modellekben és nagyságban.

Elsőrendű gyári árak.

Kérjen árajánlatot!

Terracotta'

cserépkályha gyári lerakat

Brassó, Vasut-u.3/a

Szerencsés ötletek honorálva lesznek!

Mindenki különbség nélkül vegyen részt ezen a díjkérésen!

Keresünk egy nevet,

amely találó legyen és egy kiváló minőségű táblacsokoládé fajtát ismertté tegyen. — Egyidejűleg forgalomba hoztuk ezt a kitűnő csokoládét, mint

Minden Kandia-baráthoz intézzük tehát ezt a díjkérdést: milyen speciális nevet kapjon ez a csokoládé?

Mindenki vegyen tehát ebből a kitűnő csokoládéből, amely már minden szakmabeli üzletben kapható és jó ízének hatása alatt támadnak majd a nagyszerű ötletek és mindenki lehet olyan szerencsés, hogy díjat nyerjen. Egy tábla csokoládé ára Lei 25. Minden érdekes ajánlatot kitűntetünk, a legjobbak díjazásban részesülnek.

I. díj Lei 10.000.—

II. díj Lei 5.000.—

III. díj Lei 3.000.—

és további 7 „Kandia“ vigaszdíj.

Szerencsés ötletek!

„KANDIA“ Részv.-Társ.

Csokoládégyár
Timișoara (Románia)

Ma k

Ma kezdődik. jeltől, tizenhétéves kasszemű fiatal éjszakák után ébred a tragikus laureatus-vizsgá ben már összegszigoru egyetemrok. Idegenek j látták, nem kane a mosolyát. N Nem erről van.

Milyen ruhába vajdát?

Ötödik éve má

Evről-évre né gödött szívvel, politika kintpada honják magul Nézzük tehetetle el a tizenhétéves Nem volt elég. gás, hősi halál születtek, hogy ség: az egyenlőt ságai közt növe elég, hogy mind programok tortu bakkalaureatus.

Mert Angheles leumtermelő és így agyalta ki. Nem értünk mi hoz. De az, am szomorú ifjusága sekkel művelnek pedagógia. Ige azt értjük és lá hárszó, hogy „gekben”. Gyako szoritan az ifju jen az egyetemr akkor miért ny gyermekeinket a litikus program változó tantervv tekintettel a gyé

Ez nem érdeke litika, hát legye óta csak tanult nem művelődnek májában, távol tes legyen. De alább az örömei magunkat nyole lami szent öröm gal készültünk a nyilvánosan és p rottát és pöffesz tapalcainkkal. M serü gond, a két napokig se őjjel a mai tizenhétév hogy az elmúlt elnök ur 200 jelő ségi blankettát b restből. S ebből sen, kitöltetlenül. tikai összekötteté

Ki

című hatalmas

Főszerep